

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

9. 7. So	Klasifikace ze stáje Láník, Rakousy
23. 7. So	Ovčácké slavnosti Krajského sdružení Západočeského kraje, Nepomuk
7. 8. Ne	Borovany, Ovčácké slavnosti
12. 8. Pá	Schůze klubu Asociace pasteveckých psů (volební), Rakousy
18. 8. Čt	Klasifikace plemenných beranů ze stáje Valašská Bystřice
13. - 14. 8. So - Ne	Ovčácký den v Českém ráji
18. - 21. 8. Čt - Ne	AGROKOMPLEX Nitra, Slovenská republika
19. 8. Pá	Seminář „Ovce a pastviny“ - Nýdek
20. 8. So	Mistrovství Gorolů ve stříhání ovcí
20. 8. So	OVENÁLIE - Ovčácké slavnosti na Zlobici, celostátní výstava plemen ovcí a koz
20. 8. So	Schůze klubu merinolandschaf
25. - 30. 8. Čt - Út	Země živelka, České Budějovice
28. 8. Ne	Šampionát beranů ZW na výstavě Země živelka
28. 8. Ne	NT beranů Země živelka
3. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů Podvihov
8. 9. Čt	Krajská výstava ovcí a koz Kraje Vysočina, Radešinská Svratka
8. 9. Pá	Klasifikace ze stáje Benešová, Brocno
9. 9. Pá	NT plemenných beranů a kozlů Žumberk - Částkov
9. - 11. 9. Pá - Ne	KPOP Czech Open 2022 (největší česká soutěž v pasení)
10. 9. So	NT plemenných kozlů Sosnová
11. 9. Ne	NT plemenných kozlů Náchod
12. - 14. 9. Po - St	Kurz stříhačů ovcí na Zlobici
13. 9. Út	NT plemenných kozlů Nezvěstice
14. 9. St	NT plemenných kozlů Morkovice
14. 9. St	NT plemenných kozlů Malý Ratmírov
15. 9. Čt	NT plemenných kozlů Tábor
16. - 17. 9. Pá - So	Hradecké dožínky, krajská výstava Královéhradeckého sdružení
17. 9. So	Otevřené mistrovství v ručním stříhání ovcí při KH dožínkách
17. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
21. 9. St	NT plemenných beranů a kozlů Rožnov pod Radhoštěm
24. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů, ENT plemenných beranů charollais, Sedlčany
24. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů Helvíkovice (Díbaq)
24. 9. So	NT plemenných beranů Strakonice
27. 9. Út	NT plemenných beranů Žabčice
28. 9. St	Svatováclavský trh plemenných beranů a kozlů Pěnčín, ovčácký den Libereckého krajského sdružení
30. 9. Pá	NT plemenných beranů Opatov
6. - 9. 10. Čt - Ne	Lysá nad Labem, výstava Náš chov 2022
06. 10. Čt	ENT plemenných beranů zwartbles, ENT plemenných beranů texel, ENT plemenných beranů ovce ouessantské, NT plemenných beranů masných a kombinovaných plemen
07. 10. Pá	ENT plemenných beranů clun forest, předvádění plemen ovcí a koz, předávání ocenění šampionům výstavy a nejlepším kolekcím, Národní šampionát zakrslých koz holandského typu, včetně ENT plemenných kozlů
8. 10. So	Národní šampionát romanovských ovcí, včetně ENT plemenných beranů
09. 10. Ne	Národní šampionát anglonubijských koz

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Poděkování prof. Horákovi	3
Vývoj stavu ovcí a koz	4
Ze života Svazu	
Zápis z členské schůze	6
Zpráva o činnosti svazu chovatelů ovcí a koz v roce 2021	9
Zpráva o hospodaření za rok 2021	11
Výroční zpráva o činnosti revizní komise SCHOK za rok 2021	13
Program činnosti svazu chovatelů ovcí a koz za rok 2022	13
Výhled hospodaření svazu chovatelů ovcí a koz v roce 2022	14
Nová revizní komise	15
Zápis ze zasedání Revizní komise	15
Z domova	
Výstava Silva Regina a Biomasa	16
Ovčácké slavnosti v Ratibořicích	22
Jarní akce na Zlobici	24
Setkání chovatelů klubu ZW	26
NT plemenných beranů šumavské ovce Michlova hut'	27
NT v Úbořsku	28
Jarmark Košarika 2022	29
Ovčáci se vrátili do Bezděkova	33
Selský deň ve Vrbětčích	38
Otevřené mistrovství České republiky ve stříhání ovcí	39
Jarní NT na plemenné berany a kozly Sedlčany	45
Ze světa	
Nebezpeční pastevečtí psi. Jak ve zdraví přejít přes horské pastviny	47
Jak je u nás	
Hospodářství Vojtěcha Waldmanna	50
Kozí farma Rozinka	52
Kluby SCHOK	
Klub chovatelů zakrslé kozy	54
Pořád je se co učit	
O trávení přežvýkavců	56
Použití hybridních beranů v plemenitbě	61
Pes - ovčákův pomocník	
I. část: Pastevecký pes	62
Čtenáři nám píší	
Nepřítel planety?	64
Úřední deska	
Zápis z jednání Předsednictva	64
Zápis z jednání Spolkové rady SCHOK z.s.	65
Zápis z jednání Předsednictva	67
Zápis z jednání Spolkové rady SCHOK z.s.	68
Dotace pro chovatele ovcí a koz v roce 2022	71
Připravované akce	
Ovenálie 2022	72
Mezinárodní folklorní setkání „Gorolski Święto“	74
Svaz na Zemi živelce	76
Ovčácké slavnosti Nepomuk	77
Ovčácký den v Českém ráji	78
Náš chov 2022	79
KPOP Czech Open 2022	80
Společenská rubrika	
Šedesátiny Petra Kříže	80
Šedesátiny Josefa Pulíčka	80
Podorlické kulatiny Ing. Neuwirtha	81
Odešel pan Jan Smetana	81
Gratulujeme našim jubilantům	82
Inzerce	83

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Raiffeisenbank 6653093002/5500

vedení plemenných knih ovcí

Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko pod Medníkem
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.**Předseda**

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: farma.klima@seznam.cz

2. místopředseda

Ing. Roman Ciešlar, tel.: 777 754 823,
e-mail: cieslar@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Richard Konrád, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Roman Ciešlar

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Václav Kovář, tel.: 725 990 159, e-mail: info@arbocom.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: janhala@seznam.cz

Liberecký kraj

Pavel Sokol, tel.: 603 276 692, e-mail: sokolsuffolk@seznam.cz

Královéhradecký kraj

Milan Domáň, tel.: 731 171 843, e-mail: doman.zernov@centrum.cz

Pardubický kraj

Michaela Kvisová, tel.: 777 664 636,
e-mail: qis@seznam.cz

Vysočina

Ing. Marie Jahodová, tel.: 606 314 379,
e-mail: marie.jahodova@email.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821,
e-mail: huml@schok.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, Ph.D. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@schok.cz

Předseda PKK

Ing. Ladislav Strnad, tel.: 777 754 855,
e-mail: strnad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.**Předseda**

Mgr. Ján Kováč, tel.: 777 754 808, e-mail: predsedark@schok.cz

Členové RK

Ing. Nikola Havrdová, tel.: 607 592 105, e-mail: havrdn@fzt.jcu.cz
Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz
Radek Říha, tel.: 728 492 496, e-mail: radek.riha71@gmail.com
Stanislav Zámečník, tel.: 602 733 627,
e-mail: stanislav.zamecnik@seznam.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ z.s.,**vydává:**

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 74909,
redakce: SCHOK z.s., Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 450 Kč, příspěvky na rok 2022 můžete poukázat na účet Svazu u Raiffeisenbank
6653093002/5500 (variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí - Mgr. Šárka Dvořáková)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Richard Konrád, Ing. Vít Mareš, Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Ing. Roman Ciešlar, Ing. Ladislav Strnad, Mgr. Iva Oukropcová - redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 2x. 06. 2022, náklad 1 200 ks

■ ÚVODNÍK

Vážení chovatelé, milí přátelé,

považuji za svoji povinnost se Vám blíže představit, byť předpokládám, že pro ovčáčkou a kozařskou veřejnost nejsem osobou zcela neznámou. Na členské schůzi – shromáždění delegátů, konané dne 9. 4. 2022 v Koutech, jsem byl zvolen do funkce předsedy Předsednictva Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. se silným mandátem 86 % získaných hlasů. Za takto silný mandát chci delegátům a také všem chovatelům poděkovat. Velmi mě to překvapilo, ale zároveň ještě více motivuje a hlavně zavazuje tuto funkci vykonávat co nejlépe.

Svoji vizi, s kterou jsem do voleb šel a přednesl jsem ji i delegátům, rád představím i na tomto místě. Hlavním úkolem, který hodlám neprodleně řešit, je pokusit se zastavit trend posledních zhruba pěti šesti let, kdy počty chovatelů ovcí a koz začaly prudce klesat, s tím také prudce klesají početní stavy malých přežvýkavců v ČR. Hlavní důvod je v dotační politice státu, kdy nesprávně nastavené hranice intenzity chovu ovcí a koz, zejména v horských a podhorských oblastech v porovnání s jinými druhy hospodářských zvířat, vedou k přechodu od chovu ovcí a koz k chovu masného skotu.

Další velký problém je stále se prohlubující administrativní náročnost a nová legislativní omezení, například při ošetřování paznehtů, kupírování ocásků jehňat, které může provádět jen způsobilá osoba (veterinární lékař, veterinární technik nebo absolvent střední školy zemědělského nebo biologického směru, který absolvoval kurz organizovaný VFU Brno), zvyšují pracnost a náklady na chov ovcí a koz. Jednání s představiteli Zemědělského výboru Parlamentu ČR dávají naději k řešení těchto opatření.

A potom vlk. To je velké téma posledních let. Dokud se tento problém nebude řešit principiálně, to znamená, dokud se počty vlků nezačnou regulovat, bude to znamenat velké škody na ovcích, kozách, ale i skotu, zejména na telatech. A ty škody, to není jen finanční újma, ale i morální úhona chovatele a utrpení zvířat! Jistým řešením pro chovatele mohl být příspěvek na chov v rizikových oblastech s výskytem vlka formou dotací, které po dlouhých letech jednání představitelé SCHOK a ASZ ČR na MŽP ČR vyjednali. V letošním roce MŽP již konkrétní dotační tituly představilo s tím, že od polo-

viny roku 2022 si budou moci chovatelé hospodářci v těchto oblastech již žádat o finanční podpory. Na konci května jsme se však dozvěděli, že MŽP tyto dotační programy pozastavilo a že v letošním roce žádné peníze chovatelé nedostanou. Ve spolupráci s ASZ ČR opětovně podnikáme kroky, jak toto rozhodnutí ministerstva zvrátit.

S MZE jsme již zahájili jednání o zavedení dotačních titulů na zlepšení životních podmínek malých přežvýkavců (welfare) a úpravu dotačních titulů pro podpoření chovů zapojených do kontroly užitkovosti ovcí a koz.

Na zvýšení zájmu o chov mohla mít paradoxně vliv mezinárodní politická situace. Pro naše chovatele bylo přínosem vystoupení Británie z EU, protože evropský trh přestal být saturován masem a mléčnými produkty z Britských ostrovů. Naši chovatelé tudíž neměli v loňském roce problém s odbytem a navíc prodávali za lepší ceny. Bohužel rozpoutání války na Ukrajině v únoru letošního roku a s tím související nárůst cen energií, pohonných hmot a vůbec zdražování všeho může naše snažení zmařit. Doufám, že se to nestane a všichni společnými silami tuto dobu překonáme. Věřím tomu, že v brzké době bude docházet k opětovnému navyšování zájmu o chov malých přežvýkavců v České republice.

Ing. Richard Konrád
předseda Předsednictva

■ PODĚKOVÁNÍ PROFESORU HORÁKOVÍ

Změny, které v tomto roce ve Svazu proběhly, přinesly také jednu zprávu, která nás úplně nepotěšila. Pan profesor Ing. František Horák, CSc., nám oznámil, že již dále nebude pracovat v redakční radě našeho Zpravodaje. Jeho rozhodnutí plně respektujeme a chceme mu za jeho dosavadní činnost, kterou pro české ovčáctví, náš Svaz i jednotlivé chovatele ovcí a koz udělal, poděkovat.

Pan profesor Horák byl zakládajícím členem Svazu chovatelů ovcí a koz na Moravě a ve Slezsku, kde vykonával funkci předsedy. Po vzniku Svazu chovatelů ovcí a koz s celostátní působností pracoval v předsednictvu Svazu a stal se dlouhodobě vedoucím redaktorem Zpravodaje Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR. Byl však tvůrcem a redaktorem dalších ovčáckých periodik, které vydávání Zpravodaje předcházely.

Komplexní racionalizační brigáda pro chov ovcí, která vznikla v roce 1966 v Jihomoravském kraji a v roce 1969 rozšířila působnost na celou Moravu, začala v roce 1967 vydávat neperiodický Ovčácký zpravodaj. V letech 1967 a 1968 vyšlo celkem 9 čísel tohoto časopisu. Od roku 1969 se časopis vydával pod názvem Ovčáctví – Zpravodaj pro chovatele ovcí na Moravě a ve Slezsku. Vycházel v nákladu až 500 kusů, odběrateli byli chovatelé z celého Československa. V letech 1969 až 1970 vycházel jako dvouměsíčník a celkem bylo vydáno 12

čísel. v období normalizace byla publikační činnost omezena, od roku 1971 do roku 1983 vyšlo dalších 6 čísel.

Na tradici časopisu Ovčáctví navázaly po roce 1989 neperiodické informační publikace ovčáckých Svazů. Svaz cho-

vatelů ovcí koz na Moravě a ve Slezsku vydával Listovku, celkem vyšlo 10 čísel tohoto časopisu, Svaz chovatelů ovcí koz v Čechách vydával zpravodaj Ovkva.

Od roku 1995 do roku 1999 byly Svazem chovatelů ovcí a koz vydávány Oví noviny, kterých bylo vydáno 9 čísel.

Od roku 2000 vydává Svaz Zpravodaj SCHOK v ČR, název se později změnil na Zpravodaj Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. a jeho periodičita se ustálila na vydávání nového čísla na začátku každého čtvrtletí. Dosud bylo vydáno 85 čísel.

Publikační činnost pana profesora Horáka byla velice bohatá a jeho příspěvní na vydávání odborných periodik pro chovatele ovcí a koz byla jen malou částí jeho práce.

Zpracoval 15 výzkumných závěrečných zpráv, četné koncepční materiály a studie, 13 výukových videí apod. Celkově publikoval anebo byl spoluautorem 199 původních vědeckých prací a 378 populárně vědeckých příspěvků a nesčetných monografií, z nichž mají zásadní význam dvě. První z nich je „Ovce a jejich chov“ z roku 2004, která se dočkala již v roce 2007 druhého vydání a nyní se připravuje další aktualizované vydání této „ovčácké učebnice“.

V roce 2011 byla Svazem chovatelů ovcí a koz v ČR publikována prof. Ing. Františkem Horákem, CSc., Ing. Josefem Rozmanem, CSc., a dalšími spolupracovníky obsáhlá monografie s názvem „České ovčáctví – minulost – současnost – výhledy“ o rozsahu 514 stran s celkovým počtem 376 fotografií. Publikace provází čtenáře historií domestikace a chovu ovcí od pravěku přes starověk, středověk až do současnosti nejen v České republice, ale i prakticky na všech světadílech kromě Antarktidy. Jedná se o publikaci, která svým pojetím, strukturou a významem je dokumentem nejen pro současnost, ale i pro budoucnost. Je také vzorem pro vydání obdobné monografie v dalších druhů hospodářských zvířat v České republice.

Tuto publikaci máme stále na skladě a byly z ní čerpány informace pro tento příspěvek.

Za svou práci byl profesor Ing. František Horák, CSc., v roce 2005 jmenován čestným předsedou Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR.

Ing. Vít Mareš

VÝVOJ STAVŮ OVCÍ A KOZ

Nepříznivá situace v chovu ovcí a koz pokračuje, v roce 2022 došlo k dalšímu prudkému poklesu stavů ovcí a pokračuje i pokles stavů koz. Po stagnaci stavů ovcí v letech 2016 až 2018 a poklesu v letech 2019 až 2021 klesly stavy ovcí celkem v roce 2022 meziročně o 8 949 kusů ovcí celkem, tj. o 4,9 %. Snížily se také stavy bahnic o dalších 7 294 kusů, tj. o 6,3 % k 1. 4. 2022 se v České republice chovalo 174 196 ks ovcí celkem, což je nejnižší početní stav ovcí celkem od roku 2008. Stavy

bahnic se v roce 2022 snížily na 109 240 kusů.

K poklesu stavů ovcí došlo, s výjimkou Jihomoravského kraje a kraje Vysočina, ve všech krajích, nejvyšší pokles byl v Plzeňském, Pardubickém, Libereckém a Olomouckém kraji.

Od roku 2015, kdy se u nás chovalo 231 694 kusů ovcí celkem, což byl nejvyšší stav chovaných ovcí od roku 2000, početní stavy klesají. K zastavení tohoto trendu musí být přijata taková opatření, která dokážou chovatele motivovat k zakládání nových stád a rozšiřování těch stávajících.

Početní stavy ovcí 1990 - 2022

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ovce	429 714	429 106	342 069	254 301	196 030	165 345	134 009	120 921	93 557
Rok	1999	2000	2001	2001*	2002	2003	2004	2005	2006
Ovce	86 047	84 108	90 241	87 539	96 286	103 129	115 852	140 197	148 412
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ovce	168 910	183 618	183 084	196 913	209 052	221 014	220 521	225 397	231 694
Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Ovce	218 493	217 141	218 915	213 068	203 612	183 145	174 196		

* změna metodiky výpočtu ČSÚ

Početní stavy koz se meziročně snížily o 802 kusy koz celkem, tj. o 3,2 %, k 1. 4. 2022 dosáhly výše 24 607 kusů celkem, z toho je 16 661 kusů, v posledních letech došlo také u koz k výraznému poklesu stavů ve všech kategoriích.

Třetina krajů zaznamenala mírný nárůst stavů koz, nejvyšší byl ve Zlínském a Moravskoslezském kraji, u většiny krajů došlo k poklesu stavů koz, nejvyšší byly krajích Jihočeském, Plzeňském a Olomouckém.

Početní stavy koz 1990 - 2022

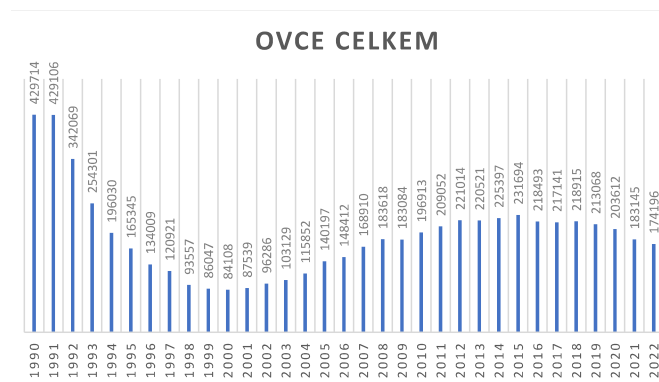
Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Kozy	40638	41467	42668	44544	44954	44993	42993	38241	34861	33900	31988	28477
Rok	2001*	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kozy	14306	13574	12779	11912	12623	14402	16222	16627	16674	21709	23263	23620
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Kozy	24042	24348	26765	26548	28174	30316	29210	28919	25409	24607		

* změna metodiky výpočtu ČSÚ

Také v chovu koz zaznamenáváme podobný trend vývoje početních stavů jako u ovcí. Od roku 2001, kdy došlo ke změně metodiky výpočtu početních stavů hospodářských zvířat Českým statistickým úřadem, početní stavy koz stoupaly až do roku 2018, kdy se u nás chovalo 30 316 kusů koz celkem. Od té doby početní stavy klesají.

Klesající tendenci mají v posledním roce i početní stavy prasat a drůbeže, naopak výrazný nárůst zaznamenaly početní stavy koní.

Pro porovnání uvádíme přehled stavů ovcí a koz podle jednotlivých kategorií za roky 2021 a 2022, početní stavy ovcí a koz za roky 2021 a 2022 podle jednotlivých krajů.

* změna metodiky výpočtu ČSÚ

Počet ovcí a koz k 1. dubnu 2021 a 1. dubnu 2022 v kusech

Ukazatel	2021	2022	Rozdíl (+,-)	Index (%)
Ovce celkem	183 145	174 196	-8 949	95,1
Jehnice	18 184	15 846	-2 338	87,1
zapuštěné	3 616	3 742	126	103,5
dojné	68	58	-10	85,3
ostatní	3 548	3 684	136	103,8
nezapuštěné	14 568	12 104	-2 464	83,1
Bahnice	116 534	109 240	-7 294	93,7
zapuštěné	53 783	56 294	2 511	104,7
dojné	2 168	2 606	438	120,2
ostatní	51 615	53 688	2 073	104
nezapuštěné	62 751	52 946	-9 805	84,4
Plemenní berani	5 668	5 454	-214	96,2
Ostatní ovce bez ohledu na věk	42 759	43 656	897	102,1
Kozy celkem	25 409	24 607	-802	96,8
Kozy	17 137	16 661	-476	97,2
z toho zapuštěné poprvé	1 665	1 504	-161	90,3
Ostatní kozy bez ohledu na věk	8 272	7 946	-326	96,1

Počet ovcí a koz k 1. dubnu 2021 a 1. dubnu 2022 podle krajů v kusech

Území, kraj	ovce				kozy			
	2021	2022	Rozdíl (+,-)	Index (%)	2021	2022	Rozdíl (+,-)	Index (%)
Česká republika	183 145	174 196	-8 949	95,1	25 409	24 607	-802	96,8
Středočeský+Praha	20 994	20 344	-650	96,9	4 463	4 221	-242	94,6
Jihočeský	27 113	26 071	-1 042	96,2	2 763	2 389	-374	86,5
Plzeňský	13 973	12 533	-1 440	89,7	1 410	1 097	-313	77,8
Karlovarský	11 181	10 485	-696	93,8	1 342	1 244	-98	92,7
Ústecký	12 037	11 165	-872	92,8	1 920	1 988	68	103,5
Liberecký	11 993	10 827	-1 166	90,3	2 395	2 132	-263	89,0
Královéhradecký	15 734	15 722	-12	99,9	1 396	1 443	47	103,4
Pardubický	9 924	8 852	-1 072	89,2	1 560	1 522	-38	97,6
Vysočina	11 940	12 348	408	103,4	2 408	2 284	-124	94,9
Jihomoravský	7 510	7 662	152	102	1 939	2 046	107	105,5
Olomoucký	7 107	6 299	-808	88,6	1 107	947	-160	85,5
Zlínský	19 194	18 655	-539	97,2	1 072	1 316	244	122,8
Moravskoslezský	14 445	13 233	-1 212	91,6	1 634	1 978	344	121,1

Ing. Vít Mareš

ZÁPIS ČLENSKÉ SCHŮZE - SHROMÁŽDĚNÍ DELEGÁTŮ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ Z.S. KONANÉ DNE 9. 4. 2022

V HOTELU LUNA V OBCI KOUTY Č.P. 77, 584 01 LEDEČ NAD SÁZAVOU

od 10.00 hodin

1) Zahájení zasedání:

Členskou schůzi - shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s., (dále jen „SD“), zahájil předseda Předsednictva Ing. Vít Mareš, který se ujal funkce předsedajícího SD a po celou dobu řídil zasedání SD.

Členská schůze - shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. byla svolána za Předsednictvo Svazu Ing. Vítem Marešem, předsedou Předsednictva Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. (dále jen „spolek“) dne 23. 3. 2022 písemnou pozvánkou, která tvoří přílohu č. 1 zápisu ze zasedání SD.

Volba ověřovatelů zápisu a zapisovatele:

Zapisovatelem zvolen: Ing. Vít Mareš

Ověřovateli zvoleni: Mgr. Filip Záděra, Ph.D., Ing. Jiří Huml

Volba členů mandátové a návrhové komise

Ověří po zahájení platnost mandátů všech delegátů. Sleduje platnost všech hlasování. Sčítá hlasy.

Mandátová a návrhová komise:

Navržení:

- MVDr. Jan Sedlák
- Ing. Jiří Huml
- Milada Kvirencová

Volba členů volební komise

Řídí průběh voleb podle volebního řádu, ověří řádnost nominace jednotlivých kandidátů a jeho souhlas s podanou nominací. Vyhodnotí a oznámí výsledky voleb.

Volební komise:

Navržení:

- Ing. Martin Hošek, Ph.D.
- Věra Jaklová
- Ing. Tomáš Janoš
- Michal Kovárna
- Daniela Dziková

Ohlášený program SD

- 1) Zahájení - úvod**
 - volba mandátové a návrhové komise
 - volba volební komise
 - určení zapisovatele, ověřovatelů zápisu
- 2) Kontrola usnesení**
- 3) Zpráva o činnosti spolku v roce 2021**
- 4) Výsledek hospodaření a účetní závěrka 2021**
- 5) Zpráva Revizní komise**
- 6) Volba všech členů Předsednictva spolku**

VÝSTAVA SILVA REGINA A BIOMASA

Ve dnech 3. – 6. 4. 2022 proběhla v Brně v areálu BVV výstava SILVA REGINA (mezinárodní lesnický a myslivecký veletrh) a BIOMASA (veletrh obnovitelných zdrojů energie v zemědělství a lesnictví). Původně plánovaný veletrh TECHAGRO byl přesunut na rok 2024, probíhající veletrhy rozšířeny o obory včelařství a kynologii. Možná přemýšlíte, co s tím má společného Svaz chovatelů ovcí a koz. Více, než je na první pohled patrné ;).

Od ovcí přímo ke svazovému stánku v pavilonu F

Náš Svaz se veletrhů zúčastnil v rámci doprovodného programu nabídkou ukázek předení a dalšího zpracování vlny, výrobků z vlny a občerstvením. V pavilonu F jsme důstojně zaplnili značný prostor, lidé si měli kde odpočinout, posílit se, popovídat a obdivovat, co šikovné ruce dokáží vytvořit z přírodních materiálů, zejména vlny a mohéru. Byli bychom špatným ovčáckým a kozím spolkem, kdyby chyběly ukázky plemen ovcí a koz. V šestnácti kotcích před pavilonem F trpělivě čekala zvířata. Ovce valašské i jurské, texel i suffolk, romney či merinolandschaf. Za kozy se představily kozy hnědé a burské, nechyběli ani dva plemeni: anglonubijský a mohérový. Děkujeme ochotným chovatelům z blízkého i vzdáleného okolí, kteří přivezli svá zvířata. Tentokrát přicestovaly kozy z Dvorského statku, farmy Mirin, z chovu paní Plškové a Oveka a.s., ovce přijely ze Stránského z.s., Žampachu, Sušárny Pohofelice, od Pařílů a Oveka a.s. Bez nich by náš program byl polovičatý. Díky!

A jaké to vlastně bylo? Krátce řečeno dobré. V neděli přišlo nejvíce návštěvníků, děvčata na svazovém stánku s občerstvením neměly ani chvíli oddechu. Přadlenky předly, tkaly, ukazovaly, vysvětlovaly, udivovaly svým uměním, radily, otevřely dílničku, usmívaly se a hlavně byly živým dokladem toho, že řemeslo žije, má smysl a funguje. Snad i ledaskomu brouka do hlavy nasadily, zda by něco taky nezkusil sám vytvořit... Odborné dotazy a informace poskytovali Ing. Mareš a Ing. Huml, ani oni neměli dlouhou chvíli. V dalších dnech zůstávala zvířata i lidé k dispozici návštěvníkům z odborné, laické,

nadšenecké i školní veřejnosti. Zejména ti menší bývali upozorněni, že naše zvířata se opravdu nekrmí sušenkami a fakt nejsou plyšová, tak s tím hlazením pozor. Bylo však skvělé pozorovat, jak děti reagují na živá zvířata, zejména droboučká valašská mláďata. Tento kontakt je pro ně zcela nová zkušenost – díky za ni.

Během klidnějších dnů jsem se přadlenek zeptala na tři otázky. Zajímalo mě, s jakými materiály nejčastěji pracují, jaké techniky a nástroje využívají a proč to vlastně dělají. Ani jsem netušila, jak vzácný čas to bude, snad i vás potěší.

Jana Suchá se věnuje zejména vlně, ale zabývá se i dalšími přírodními vlákny, jako je len (zkouší pěstování a úpravu se vším všudy, skoro jako krteček), dále kopřiva, hedvábí, angora... Předem na kolovratu (má i vřetánko, vyzkoušela jsem :), tká na stavu, háčkuje, plete a testuje i další techniky. Srdcovkou zůstává stav.

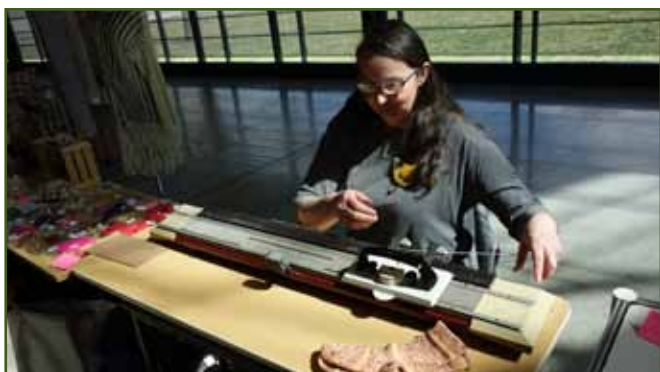
Otázka proč nás zavedla k zážitku, který jako by spustil lavinu další tvořivé aktivity. Bylo to právě to vřetánko, které dokázalo ten zázrak, kdy se z hromádky čehosi stává něco užitečného, co lze dále využít – a krásně využít. Prospěšná věc ze zdanlivého odpadu. Kouzlo proměny. Zjištění, že nepotřebuji ledacos drahého, umělého, stačí dokázat zpracovat to, co mám. Co v přírodě vyrostlo, slouží a zase se to tam neškodně vrátí. Jako vedlejší produkt vznikne zážitek, smysluplné využití času a něco, co lze poslat dál. A jsme od pohádek a legend v naší době.

Navzdory moderním technologiím, nejrůznějším urychlovačům všeho možného princip předení zůstává stále stejný. Smysluplná lidská práce, činnost, um, učení i objevování, hledání cesty i radost z hotového díla. A u Jany to tady nekončí. Jen tak mimochodem zmíní, že byla ve škole ukázat dětem tkání. Nežůstane u ukázky, vždyť má s sebou zásobu papírových ministavů, připravenou přízi – zkuste si to! Vezměte to do ruky a utkejte si svůj vlastní výrobek. Okuste, jaké to je, očichejte, ohmatejte. A nebojte se práce. Není škodlivá a radost z ní možná zdravě nakažlivá. Podobně jako Janino nadšení pro tvoření, do kterého svým nenapodobitelným způsobem vtáhne každého, kdo se nechá ;).

Jana Suchá s kolovrátkem

Vladka Křenková se věnuje zpracování vlny a lidem víc než patnáct let. Možná to zní jako zvláštní kombinace, ale něco na tom bude. Na svém hospodářství mají Křenkovi stádo valašských ovcí a pro návštěvníky, které na svou otevřenou farmu zvou, připravili setkání s deseti různými řemesly. Nejvděčnější je právě vlna z valašských oveček, dále pak keramika, košíkářství a další. Děti, senioři či lázeňští hosté se s vlnou setkávají zpravidla formou plstění za sucha, na farmě je možno vidět v akci kolovrat, tkalcovský stav, pletací stroj; z technik pak předení, pletení, háčkování. Stále platí, že co na farmě vyrostlo, to se též spotřebuje. Navíc zde přichází ke slovu prostor a čas pro setkávání lidí spolu navzájem. Kouzlo proměny probíhá nejen na úrovni přírodního materiálu, ale zejména v lidech samotných. Někdy přijde člověk se sklopenou hlavou „Já to neumím...“. Dostává prostor, materiál a nasměrování. Odchází jiný člověk s novou zkušeností a hmatatelným důkazem v ruce „Dokázal jsem to! A doma ještě zkusím...“. Tuším, že tahle lidská proměna stojí za otázkou, „Proč to děláte?“ či „Stojí vám to za to?“ Díky, že stojí.

Vladka Křenková u svého ponožkového stroje

Hana Plšková žije mohérem. Už deset let. K ručním pracím ji kdysi přivedla babička, vztah tu tedy byl. Otázkou zůstalo, jaký materiál je hoděn jejího drahocenného času. Vyhrál to mohér. Kde ho vzít, když je ho málo? Přece z vlastních zvířat. Práce se nebojím, co je třeba, to se naučím. A tak paní Plšková jako jedna z mála chovatelek chová právě mohérové (angorské) kozy. Stříhá, pere, barví a kompletně zpracovává tento pozoruhodný a luxusní materiál. Na jejím stánku mohli návštěvníci vidět pletené i háčkové výrobky, tkané kousky, přízi, a hlavně kolovrátek v akci. Kromě mohéru se věnuje občas i jiným přírodním materiálům, jako je vlna či len.

Otázku proč jsme už částečně zodpověděli. Zbývá dodat, že nebudeme-li se mohéru věnovat, angorská koza zmizí a další generace už nebudou mít ani šanci se s ním potkat. Je dobré otevřít lidem oči pro věci, které nejsou z mání hned. Chtějí čas, práci, vytrvalost. Ale právě to jim dává jejich hodnotu. Vydrží, mají kvalitu i životnost. A navíc, kdo se věnuje řemeslu, tvoření, nikdy nebude mít hotovo v tom dobrém smyslu, stále je co objeovat, zkoušet a hledat. Díky!

Paní Plšková vysvětluje proč a jak...

Jiřina Pařilová zpracovává vlnu z ovcí (a mohér z mohérových koz) na rodinném hospodářství. Stará se, aby to, co doma vyrostlo, doma se i zpracovalo. Co všechno to znamená, to tuší ti, kteří něco podobného žijí. My ostatní vidíme „jen“ kolovrat – ta prastará technologie spřádání, která nebyla překonána, funguje bez elektriky, ekologicky – a hotové pletené, háčkové, plstěné či tkané výrobky z vlny. Zhmotněný čas. Jiřka též vlnu zpracovává, pere, česá, barví přírodními barvami, spřádá ručně i strojově tak, aby jejich vlna byla prodejná. Nabízí ji v různých podobách – přírodní, vypranou, česanou, předenou – jak kdo potřebuje. Také vydělané ovčí kůže nacházejí své nové majitele. Ať jim dobře slouží. A proč to všechno? Samostatnost, využitelnost, úspornost i radost z tvoření. Dává to smysl. To stačí. (Nemluvila jsem o bylinkářství a dalších oblastech, kterým se Jiřka věnuje. Zásnu, jak široký záběr má hospodář 21. století...)

Jiřka Pařilová se dorozumí s malými

Roman Křenek sice není typický přádlák, přesto by tu bez něj ledacos nefungovalo. Zeptala jsem se tedy i jeho, proč to všechno dělá. „Protože mě to baví.“ To je hutná odpověď, když si člověk spočítá, co všechno za fungujícím hospodářstvím stojí. Zajištění fungování farmy i otevřenost návštěvníkům. Jiné zaměstnání. Výjezdy na různé akce jako je třeba tato, kde se lidé dozví o jejich činnosti, nabídce, možnostech, ovcích. Přicházejí kontakty, nápady, plány. Život na hospodářství pokračuje za hranicemi vlastních pozemků. Má smysl nezůstat zavřený na svém písččku. u Křenků je otevřeno – a funguje to. Kéž to vydrží!

Ivana Lefnerová se tvoření z přírodních materiálů věnuje naplno teprve krátce, třebaže na stánku bych to nepoznala. Její doménou je tkaní. Zpracovává čistě přírodní materiály – vlnu, len, bavlnu, hedvábní, ramie (čínská kopřiva). Na stánku zejména předla, též jeden menší stav přinesla pro zvědavé návštěvníky. Bylo milé vidět, že tuto svou zálibu sdílí se svou dcerou, která jí doprovázela. (Šlapalo jim to oběma :).

Celým stánkem voněla radost z tvorby protkaná s přírodou, ekologickým myšlením i estetikou. Právě ta udržitelnost,

obnovitelnost přírodních materiálů i ponoření se do vlastního tvoření je odpovědí na to, proč do toho šla, když jako ekonomický zdroj příjmů to zatím moc nefunguje. Má to smysl a dává to radost. Je to spojeno i s lidmi, kterým se dříve Iva věnovala i profesně. Věřím, že budeme mít více příležitostí sledovat, jak se daří - už se těším.

Iva Lefnerová se stávkem

Vlasta Pulcová od dětství ráda tvoří. Vlnu si kupuje, ale pracuje i s různými jinými materiály, jak bylo možno vidět na stánku (např. korálky a jiné). Vlna si jí našla a obtočila kolem prstu, a tak se věnuje suchému plstění, háčkování, předení. Raduje se z toho, že pod rukama vzniká něco nového, co tu nebylo - a teď je. Tvoření je odpočinek i potěšení. Na výstavě si užívá čas na předení, doma se věnuje spíše drobnostem. Potěší ji, když se vyrobené věci dostanou do světa, jsou oceněny při prodeji a udělají radost zase někomu jinému.

Vlasta Pulcová s motovidlem

Na začátku jsme uvažovali, jak související probíhající veletrhy s chovem ovcí a koz. Mám radost, že právě na ukázkové výrobky z vlny je hmatatelná právě ta obnovitelnost zdrojů. Jako bonus i krása a lidský um. Byli jsme tu správně, patříme sem. Kéž ta skutečnost nezmizí se sundaným plakátem na veletrh, ale otiskne se do povědomí lidí, malých i velkých. Na závěr poděkování: Romanu Křenkovi za péči o zvířata, Zuzce Kozelkové a Hance Vystrčilové za službu na stánku s občerstvením, chovatelům za dovoz zvířat, Tomáši Janošovi

a studentům SŠ za pomoc při manipulaci se zvířaty i přadlenkám, o kterých již byla řeč. Také Ing. Humlovi, který svazovou prezentaci připravil a domluvil.

Tak zase příště na viděnou na některé z dalších akcí!

Iva Dukropcová (text a foto)
Ing. Tomáš Janoš (foto)

Jurské ovce od Pařilů

Beran texel pana Neugebauera

Bahnice romney ze Sušárny Pohořelice

Anglonubijský kozel z farmy Mirin

Bahnice merinolandschaf Ing. Vítka

Burští kozlí z Oveka a.s.

Hnědí kozlíci z Dvorského statku

Mohérový kozel paní PIŠkové

Valašky ze Stránského

Valašská jehňátka ze Stránského

Stroje, stroje, stroje - na pole i...

Pozdrav od sousedů...

... do lesa

Jana Suchá vprostřed své dílničky

U Křenků ve Stránském

Vlnářské loučení - však ne na dlouho

U stánku je živo

U sousedů včelařů

Jiřčiny voňavé barvičky

Už je konec? Mně se tu líbilo.

OVČÁCKÉ SLAVNOSTI SE V RATIBOŘICÍCH KONALY JIŽ PO DVANÁCTÉ

V sobotu 30. dubna se vrátily do Ratibořic Ovčácké slavnosti. Hlavní program Dnu země připravilo Královéhradecké sdružení chovatelů ovcí a koz.

Pro milovníky přírody, památek a pro děti jsme připravili celodenní program. Návštěvníci se mohli seznámit s činnostmi, které k chovu ovcí a koz neodmyslitelně patří. Výstava plemen ovcí a koz, komentovaná ukázka stříhání ovcí, práce ovčáckého psa se stádem ovcí na velké pastvině, pět prádlen předvádělo různé formy zpracování vlny.

Po celý den jsme nabízeli ve dvou stáncích ovčácké speciality. Skopové klobásy, skopový guláš, hamburger z jehněčího masa. Někteří návštěvníci se vraceli ke stánku s výrobky z ovčího a koziho mléka. Nejvíce byla oblíbená zmrzlina z ovčího mléka.

Počasí nám přálo a více než tisíc návštěvníků, děti nepočítaje, si přišlo na své.

Ještě nebylo uklizeno a sbaleno, ale už se pořadatelé připravovali na třináctý ročník v roce 2023.

Krajský bača Milan Domáň
foto Markéta Lajská

Nákupní trh

V neděli 1. 5. zde proběhl nákupní trh na berany a kozly. Vše proběhlo v pořádku, výsledky hodnocení najdete na webu www.schok.cz.

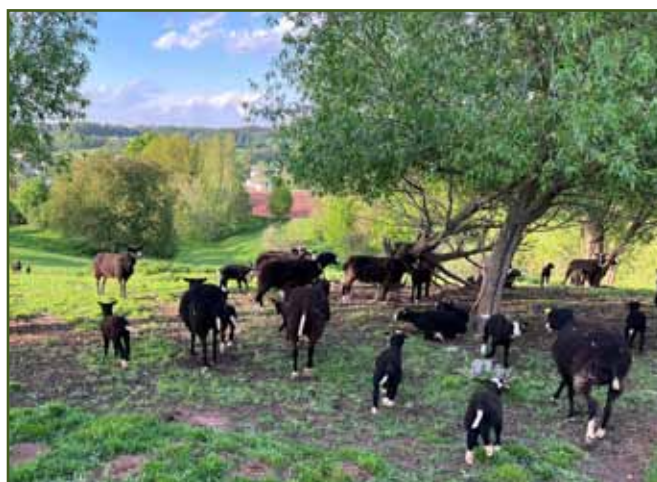
Těšíme se na setkání na některé z příštích akcí, např. na Ovenáliích 20. 8. 2022.

Text Iva Oukropcová, Hana Vystrčilová
foto: Zuzana Vystrčilová, Iva Oukropcová

■ SETKÁNÍ KLUBU ZWARTBLES 2022

Po dvou odkladech, způsobených covidem, jsme se konečně dočkali dalšího jarního setkání Klubu chovatelů zwartbles. Hostitelkou byla tentokrát paní Marcela Krčmářová se svojí rodinou, se kterou obývají nově opravenou roubenku v Starém Rokytínku u Trutnova.

Sraz byl svolán na páteční odpoledne, hostitelka zajistila bohaté a skvělé občerstvení pro všechny maso a buchtožravce. Ve čtyři hodiny byli již všichni ohlášení účastníci srazu na místě. Po obligátním rychlokvízu, jak se komu podařilo obahnit, jak si jehňata stojí stran barevných znaků a jak komu dupou včely (ano, včely, jak možná nevíte, téměř všichni členové klubu jsou také včelaři!), po doplnění tekutin proběhla tradiční prohlídka farmy. Marcela Krčmářová chová ovce teprve šestým rokem, ale prostě jede na plný plyn. Od prvního nákupu několika zvířat se vypracovala k dnešním 75 bahnicím základního stáda. Je tak aktuálně největší chovatelkou čistokrevných zwartblesů u nás. Na svých více než 80 hektarech travních porostů ale chová i stádečko koz, haflinga, chová a prodává králíky, pod nohama se motala leonbergí holčička, drůbeže nepočítaně. Zimoviště za roubenkou aktuálně obývala jen hrstka jehňat s několika bahnicemi, většina zvířat byla již rozdělena na různé vzdálených pastvinách. Marcela využívá k zimování ovcí dvě větší vzdušné salaše a k tomu několik menších přístřešků. Zimoviště je zpevněné, vyspádané a zakládání balíků sena probíhá v podstatě plně mechanizovaně. Pozornost vzbudily plastové krmné zvony, které chovatelka úspěšně používá již od začátku pro jejich snad-

Prohlídka zvířat na pastvině poblíž Trutnovského bojiště z roku 1866

nou manipulovatelnost, nízké krmné ztráty a trvalé chránění sena před deštěm.

Po ubytování účastníků srazu v penzionu pokračovala prohlídka na hlavní pastvině. Ta byla na dohled dějiště bitvy u Trutnova (prusko-rakouské války, 1866), v malebném údolíčku, krásná travička, spokojené ovečky... Marcela oplocuje vysokým uzlíkovým pletivem, protože již má osobní zkušenost

s napadením jejích ovcí vlkem. Několikrát je viděla i u zimoviště, za bílého dne...

Po prohlídce hospodářství jsme se přesunuli do již zmíněného penzionu Pohoda v centru Trutnova. Schůze klubu nezačala v plánovaných 18 hodin, ale po opulentní večeři okolo hodiny jednadvacáté. Po úvodním slovu předsedy klubu a zprávách ze Svazu jsme dle programu přistoupili k volbě nového výboru klubu. Tento byl zvolen, na rozdíl od nového zástupce pro RPKO. K volbě se klub vrací na podzimní schůzi v Koutech. Dalším bodem bylo posoudit situaci v liniích a zajištění jejich patronace. Situace s berany je poměrně příznivá, mimo starších a osvědčených jsou k dispozici nové z dovozu, např. Zoltán a Zachari od roku 2019 a nově Zebri od roku 2021. Jednomyslně byl za nového člena klubu přijat pan Rendl. Schůze trvala do 23 hodin, kdy ji předseda klubu ukončil.

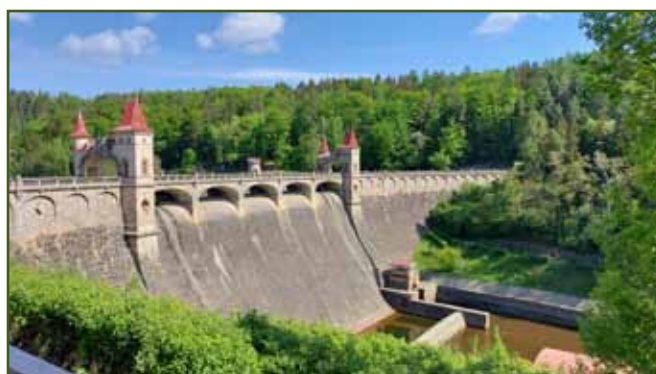
Druhý den využili kolegové z klubu, kteří v Trutnově nocovali, toho, že jsou v této krásné části naší země a užili si nejenom Trutnov samotný, ale i blízké a vzdálenější okolí - Hospitál Kuks nebo vodní nádrž Les Království nedaleko od Dvora Králové nad Labem.

Bylo skvělé se po více jak dvou letech vidět a popovídat si o našich chovatelských a lidských starostech a radostech. Moc děkujeme Marcelce Krčmářové a její skvělé rodině za vřelé přijetí a úžasnou atmosféru, kterou pro nás po celou dobu vytvářeli. Přejeme Marcelce další chovatelské úspěchy, mnoho elánu do práce a pevné zdraví! Už teď se těšíme na jarní setkání příští rok, kdy se pořádání ujmu Nežbedovi z Kojovic u Kropáčovy Vrutice. Členy klubu a příznivce plemene, kterým letošní setkání uniklo, zveme na podzimní schůzi v Koutech. Proč? Protože zwartbles je nejlepší!!

Ing. Martin Hošek, Ph.D.
Předseda klubu zwartbles
foto Pavla Kožnarová

Obhlídka zimoviště za chalupou Krčmářových

Vodní nádrž Les Království u Dvora Králové nad Labem

Posezení na farmě u Marcely Krčmářové

Pozdní večeře před klubovou schůzí

NT PLEMENNÝCH BERANŮ ŠUMAVSKÁ OVCE MICHLOVA HUŤ

Po dvouleté pauze jsme se v sobotu 14. 5. 2022 sešli na farmě rodiny Nováků na Michlově Huti na nákupním trhu na berany šumavské ovce. Svě berany na klasifikaci zde předvedli tradiční účastníci Jan Uhlíř z Dolní Sněžné, Lenka Schlosseřová z Javorné a domácí Jan Novák. Všechny 24 přihlášených beranů bylo předvedeno a panem Ing. Antonínem Vejčíkem ohodnoceno. Tradiční byla i vysoká kvalita zúčastněných zvířat. Deset beranů získalo výslednou třídu ER, deset EA a čtyři berani EB.

Po ukončení klasifikace proběhla také tradiční přátel-

ská beseda chovatelů a tradiční byl i výborný hovězí guláš z kuchyně paní Novákové. Tradičně své zboží předvedli a také prodávali zástupci firmy Zemědělské potřeby M+S České Budějovice. A přeci něco bylo netradiční – počasí. Ledoví muži zklamali na celé čáře. Tak slunečné a teplé počasí snad na Michlovce při trhu nepamatují.

Velké poděkování patří všem zúčastněným chovatelům za skvělý odchov beránků a samozřejmě celé rodině Nováků za přípravu trhu. A v květnu 2023 na shledanou.

text a foto Ing. Milan Pokorný

NÁKUPNÍ TRH V ÚBORSKU

20. 5. proběhl v Úborsku tradiční trh u Jandů zarámovaný do krásného květnového počasí.

Pan inženýr Vejčík s panem Maršálkem ohodnotili 14 beranů a dva kozlíky. Pět beranů dostalo výslednou třídu ER, sedm beranů EA, jeden EB a jeden IA. Kozlíci získali EA a ER.

Všichni berani i kozlové našli nové majitele. Před odjezdem domů si chovatelé ještě stačili při kávě vyměnit své zkušenosti.

Text a foto Jana Pešíčková

JARMARK KOŠAŘISKA 2022 - BYLI JSME U TOHO

Ovce nagotowane w koszorach (w Koszarziskach)

Ovce připravené v košáru

V malebné vesnici Košařiska, zasazené do lesů Těšínských Beskyd, se uskutečnil 21. 5. jarmark s bohatým folklórním programem. Součástí programu byla bonitace beranů přímo na zelené louce. Z vedlejšího košáru na řádný průběh bonitace přihlížely tři výstavní lamy krotké. :)

Do Košařisek přišlo mnoho návštěvníků, chovatelů a milovníků tradic z celého Moravskoslezského kraje i z Polska. Největším lákadlem jarmarku byl tradiční rituál valašských pastevců – slavnostní „myszani owiec“. Druhým největším jarmarečním lákadlem byl rozhodně Farmářský guláš ve stánku SCHOK MSK :).

Jen nás mrzí, že jste nepřišli i VY!

Dědinka Košařiska leží při hranici s Polskem, z celkového počtu 357 obyvatel tvoří VĚTŠINU polská MENŠINA. Valach se tam slovy jen stěží domluví, což může potvrdit Ing. Tomáš Janoš. A co Brňák nebo Pražák? Bez šance!

Ovšem pokud jsi ovčák, situace se mění, protože...

...ovčáci si společně řeč najdú, aj gdyby byli němí. Tož všechno nakonec dobře dopadlo.

A co to myszani owiec?

To vám byla taková krása!!! Pokusím se popsat úžasnou atmosféru, která na místě panovala.

Celým rituálem nás provázal mluveným slovem chovatel ovcí a skvělý showman pan Ing. Michal Milerski. Společně s manželkou a dětmi byl ustrojen v místním gorolském kroji, jako řada dalších nejen pořadatelů, ale i návštěvníků akce.

V květnu naši předkové vyháněli ovce na pastvu. Probíhalo to tak, že hospodáři z celé vesnice vyhnali ovečky ze stodol, chlévů a svěřili svá zvířata pastýři – bačovi, který se o ně celou pastevní sezónu staral. Od května do září, přesně do svátku svatého Michala, byly ovečky v péči pastýře. Aby se zabránilo nemocem zvířat, úrazům a dalším všemožným nebezpečnostem na pastvinách číhajících, prováděla se preventivní opatření. Obřad, který ovečky i baču měl ochránit.

Když se ovečky z celé dědiny smíchaly postupně do jednoho stáda, v našem případě tři skupiny oveček, několikrát je bača prohnal kolem stojící májky. Dále měl bača připravený svazek sušených horských bylin, který zapálil a doutnající bylinky vytvořily oblak ochranného dýmu, kterým každá z oveček proskotačila. Prevenci bylo učiněno za dost a celý krdelec oveček hnal pastýř do hor. V našem případě pouze do společné ohrady na okraji okouzlujícího areálu v Košařiskách.

Pastevcí žili v kolibách v horách v blízkosti milovaných

Na poczóntek zašpiwoł chór Gorol

Vystoupení pěvecké skupiny Gorol

Na trómbicie rozpocznųł myszani Janek Czepiec

Na trombitu zahájil míchání ovcí Janek Czepiec

oveček. Ve skromných životních podmínkách vyráběli sýry a žili prostým, ale krásným životem. Praktickou ukázkou výroby ovčího sýra jsme viděli přímo v areálu. Zde je postavená malá koliba, ve které hoří oheň, nad kterým visí kotlík a v něm se vyrábí bílé bačovo zlato. Luxusní sladký ovčí sýr, který mohl každý návštěvník či návštěvnice ochutnat. Někteří jsme si šli i dvakrát.

Součástí celodenního programu byla i absolutně profesionální ukáзка stříhání valašských ovcí, které se na jedničku s hvězdičkou zhostil náš místopředseda Michal Staszowski.

Ale jak se mu pod nůžky připltěl ten ogar s dredy, na to se mě neptejte :) !

V druhé kolibě jsme mohli koupit, a také koupili, úžasně ovčí sýry z Farmy pod Filipkou. Část areálu byla zaplněna stánky s rukodělnými výrobky, sazenicemi rostlin, občerstvením místních spolků a atrakcemi pro děti.

Myslím, že mnoho lidí moderní doby zapomíná na staré tradice anebo je ani neměli příležitost poznat. Určitě mezi méně známé patří i valašské pastevecké rituály. Bylo nám ctí, že jsme mohli přihlížet tomuto jedinečnému zvyku pastevců Těšínských Beskyd.

Moc děkujeme pořadatelům celé akce: obci Košařiska v čele se starostou panem Janušem Klimkem, chovatelem ovcí a členem SCHOK z.s., i spoluorganizátorovi Michalu Staszowskému. Dále pak panu Vítězslavu Tomisovi za jištění celé akce ze zálohy.

Mgr. Andrea Jakešová
foto Stanislav Seibert

Były ni jyny owce, aji lamy
Byly nejen ovce, ale i lamy

Owce było trzeba 3 razy zatoczyc kole jodełki
Ovce bylo třeba 3krát zatočit okolo jedličky

Owce nie wiedziały kaj iść
Ovce nevěděly, kam jít

Honelników było trzeba pokropić swiyncónóm wodóm
Pasáky bylo třeba pokropit svěcenou vodou

Wspólno modlitwa coby ich na sałaszu pón Bóg strzegł
Společná modlitba, aby je na salaši pán Bůh střežil

Wspólno porada bacy, honelnikow no i gaździnej
Společná porada bače, pasáků a gazdiny

Owce było trzeba posypać czetynóm, coby se ich myntylice nie chytały

Owce bylo nutné posypat čatynou, aby je paraziti netrípili

Wymieszany kyrdel owiec

Smíchaná skupinka ovčí

Michał Milerski při bonitacji baranów

Michal Milerski při bonitaci beranů

**„Tóz dómy mu te Elite Rekord, abo yny Elite“?
Narada Danki Dzikowej z Michałym Milerskim**

„Tož dáme mu tu ER nebo jen E?“ Porada Danky Dzikové a Michala Milerského

Owce wałaski Michała Milerskigo

Valašky Michala Milerského

Kozli burští

Na jarmarku se daťo kupič aji prynciane kosze
Na jarmarku se daly koupit i proutěné kaše

Mierzyni wyszki barana w kohótku pod przisnym okym Tomáša Janoša
Měření kohoutkové výšky berana přisným okem Tomáše Janoše

Nejlepszy gulasz na jarmarku byť gulasz barani we stanku SCHOK MSK
Baca prziszeť na fajny barani gulasz
Bača přišel do stánku SCHOK na výborný beraní guláš

Strzigani owiec sercówkami
Ruční stříhání ovcí

Kapela Bukón
Kapela Bukón

Bystrzicki „no name“, aneb kapela Bezmiana
Bystrická kapela Bezmiana

Stržigani owiec elektrycznóm maszynkóm
Stříhání ovčí elektrickým strojkem

Strzigało se ni jyny owce
Nestříhaly se jen ovce

OVČÁCI SE VRÁTILI DO BEZDĚKOVA

Po 10 měsících a bez antiepidemických opatření jsme se vrátili do malebné krajiny Hornomoravského úvalu na Levandulový statek v Bezděkově u Úsova. 28. května v 9:00 zazněla slavnostní znělka a za přítomnosti zástupců organizátorů byl slavnostně zahájen Ovčácký den Olomouckého kraje. Nabížený celodenní program nabídl návštěvníkům vše, co od takové akce mohou očekávat – skvělou muziku, výborné jídlo, inspiraci, jak si uplést vlněný svetr či šál, trochu soutěžení či poučení a získání nových poznatků.

Velmi inspirující byla ukázka zpracování vlny, výrobků z vlny a v neposlední řadě i módní přehlídka členek Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů. Ale než dostaneme vlnu ke zpracování, musí ji stříhač ostříhat. Bezchybnou ukázkou stříže předvedl návštěvníkům pan Jakub Toms, kterou komentoval Ing. Vít Mareš. Ten se také ujal slova při představení plemen ovcí a koz, která se na Ovčáckém dni prezentovala. A nebylo to jen představení plemen, ale také trochu historie chovu ovcí u nás. Domnívám se, že pro většinu přihlížejících a poslouchajících to byly informace, které slyšeli poprvé. A soudě dle potlesku také velmi poučné a doufáme, že pro

Zahájení Ovčáckého dne, zleva Roman Koutek (ASZ), Vladimíra Křenková, Ing. Vít Mareš (SCHOK z.s.) a moderátor Jindřich Solovský

mnoho návštěvníků nakolik inspirující, že začnou sami malé přezývavce chovat.

K nezapomenutelnému zážitku jistě patřila komentovaná přehlídka ovčáckých a pasterveckých plemen psů pod vedením

Mgr. Naděždy Střalkové. Návštěvníci si poslechli nejen popis jednotlivých plemen, ale i jejich historie a původ. Samozřejmě také nesmíme zapomenout na oblíbenou soutěž v pojídání halušek. 10 soutěžících, ale jen jeden pohár pro vítěze - Haluškový král Bezděkov 2022. Mezi soutěžícími byla i jedna odvážná žena, která skončila na 7. místě. 400 g porci nejrychleji snědl pan Daniel Drlík v čase 1:16,45 min. Gratulujeme. Také došlo na ukázkou tance, o kterou se postaraly Rohelské Radušky. Celým dnem nás provázely hlasy moderátorů Barbory Niedobové a Jindry Solovského. I když počasí nebylo zcela optimální, cestu si na akci našlo více než 1 500 návštěvníků. Děkujeme všem spoluorganizátorům, kteří se na akci podíleli. Poděkování patří Lukáši Drlíkovi a Levandulovému statku, Asociaci soukromého zemědělství ČR, kterou zastupoval „Sedlák z Hané“ Roman Koutek. Partnery akce byly Olomoucký kraj a Sdružení cestovního ruchu Střední Morava. Na závěr si dovoluji vyslovit přání: abychom se za rok zase ve zdraví všichni sešli a chovatelé Olomouckého kraje se více zapojili a využili možnost představit své chovy před širokou veřejností. Na shledanou na Levandulovém statku v roce 2023.

text a foto Ing. Jíří Huml

Dražba vlny

Bitva o haluškového krále

Koza mohérová - kozel z farmy Mirin

Vítězové - zleva 3. místo Jaroslav Němec, 1. místo Daniel Drlík - Haluškový král, 2. místo Jakub Vaicenbacher

Ovce vřesová - farma Mirin

Zwartbles - chovatelka Tereza Kvapilová

Gajdoš

Vlnohrátky

Rohelské Radušky

Střihač Jakub Toms v akci

Stříž komentovaná Ing. Marešem

Přadlenky v akci

Zábřežská cimbálová muzika

Australská kelpie, komentuje Mgr. Naděžda Střalková

Bééédiřiška

Podhalaňský ovčák

Šarplaninský pastevecký pes

Bernský salašnický pes

Australský ovčák

Corgi

Šeltie

Briard

Kollie krátkosrstá

SMUTNÁ ZPRÁVA

V průběhu moderování ovčáckého dne v Bezděkově měl pan Jindřich Solovský zdravotní potíže a musel být převezen do nemocnice. Bohužel jsme se dozvěděli, že se domů již nevrátil a po dvou týdnech dalším komplikacím podlehl. Je nám to moc líto, byl autorem programu, scénáře a řídil celé Ovčácké slavnosti. Všem bude hodně scházet.

Čest jeho památce!

Ing. Vít Mareš

Zemřel obdivovaný kantor a osobnost nejen místní kultury

„Město Zábřeh vyjadřuje hluboký zármutek nad úmrtím PANA učitele, moderátora, muzikanta a velkého zábřežského patriota Jindřicha Solovského. Připojujeme se k projevům účasti pozůstalým. S úctou a poděkováním vzdáváme čest jeho památce.“ uvedli zástupci města na Šumpersku na sociálních sítích. Jindřich Solovský zemřel v sobotu 11. června 2022 ve věku 81 let. Od roku 1966 působil jako pedagog na zábřežských školách, kde se zasloužil o rozvoj řady zájmových aktivit. Věnoval se ale i oblasti sportu jako cvičitel, školitel, rozhodčí či spoluorganizátor významných soutěží a událostí. Ještě v průběhu května absolvoval túry v Jeseníkách, které sám označoval jako drsné a krásné zároveň. Nejvíce patrný byl podle zástupců Zábřeha přínos Jindřicha Solovského v oblasti kultury, kde byl ve svém živlu a cítil, že plní své další poslání. A to v roli muzikanta jakožto člen Moravia Big Bandu, zakladatele hudebních těles, spoluorganizátora a moderátora obrovské řady akcí či spoluvůrce Kroniky města Zábřeha. Byl držitelem Ceny města Zábřeh i ocenění Pedagog města.

SELSKÝ DEŇ VE VRBĚTICÍCH

Po dvouleté pauze se v sobotu 4. června v areálu farmy pana Ing. Šeligy uskutečnil další ročník Selského dne. Hlavním lákadlem této akce bylo Mistrovství České republiky ve stříhání ovcí a ukázka ruční stříže ovcí. Samotné zahájení akce bylo naplánováno na 9. hodinu. Úvodního slova se ujal starosta obcí Vlachovice-Vrbětice pan Hověžák, který pak následně předal slovo Ing. Marešovi. K poslechu se na podiu vystřídala řada místních pěveckých souborů. Atmosféru všem zpříjemňoval svou hrou a zpěvem gajdoš Petr Sovják, který se pohyboval po všech stanovištích, kde probíhaly soutěže. Pro návštěvníky velké a malé byla připravena řada soutěží. Již tradičně probíhala soutěž v sečení kosou, dále pak ve štípání či řezání dřeva břichátkou. Pro nejmenší byl připraven interaktivní koutek. Nechyběla také ukázka předení vlny. Po výkonech v soutěžích se bylo třeba nasytit. K tomu posloužila pestrá nabídka specialit jak už z jehněčího masa, tak i z vepřového či zvěřinového. Velké přízně se opět těšil kotlík od pana Macků, který připravil ovcí a vepřovou verzi.

Účastnost akce byla velmi hojná, i když ráno v den konání vydatně zapršelo, neubralo to na vysoké návštěvnosti. Termín akce připadl na první červnovou sobotu, kdy v řadě obcí probíhaly dětské dny a mnoho rodin s dětmi využilo právě Selský den, který měl velmi pestrý program. Tento krátký report nedokáže popsat a vystihnout pohodovou atmosféru, kterou vytvořila místní parta šikovných lidí kolem pana Šeligy. Na závěr tohoto krátkého povídání nezbyvá než

poděkovat Ing. Šeligovi a jeho týmu pracovníků za perfektní průběh akce, přátelskou atmosféru a vstřícnost lidí, kteří se na uspořádání akce podíleli.

Ing. Tomáš Janoš (text a foto)
Pavel Slovák (foto)

Přadlenky současné i budoucí

Gajdoš Petr Sovják

Kotlík pana Macků

Řezání břichatkou

OTEVŘENÉ MISTROVSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE STŘÍHÁNÍ OVCÍ

Hlavním bodem Selského dne bylo otevřené Mistrovství České republiky ve stříhání ovcí, ze kterého se nejlepší střihači kvalifikovali na Mistrovství světa ve stříhání ovcí. Komentátorem soutěže byl Ing. Vít Mareš. Role rozhodčích se zhostil Ing. Vladimír Bařina, Ph.D., Thierry Delhomme, Lukáš Neugebauer a František Staňa. Do soutěže bylo přihlášeno dvanáct střihačů a dvě střihačky. Oproti předešlým letům letos probíhala soutěž na tzv. pódiu, které vyrobili místní zruční chlapi pod vedením pana Šeligy s praktickým doplněním pana Delhomme. Střihači si toto pódium velice pochvalovali. Manipulace se zvířaty byla snadnější, také se lépe odebírala vlna po ostříhání a částečně se eliminoval stres u ovcí. Pro potřebu soutěže poskytli ovce plemene romney pořádní Ing. Pavel Šeliga.

Střihači museli nejprve projít dvoukolovou kvalifikací, kde v každém kole museli ostříhat 3 ovce. Po vyhodnocení a sečtení bodů z obou kol postoupilo 8 nejlepších střihačů do semifinále. První místo v kvalifikaci obsadil David Zdrha. Do semifinále se také probíjela střihačka Jana Šínová. Semifinále a finále už mělo jen jedno kolo. V semifinále čekalo na každého střihače 5 ovcí, ze kterého postoupili 4 střihači do finále. Semifinále ovládl Karel Švarc, kterého dále doplnili David Zdrha, Marek Langer a Maroš Klčo. Pro každého střihače bylo ve finále připraveno 8 ovcí. Jak v kvalifikaci, tak i v semifinále a finále stříhali vždy dva střihači zároveň. Za mohutného povzbuzování diváků vybojoval první místo Karel Švarc, který v průměru ostříhal jednu ovci za 1 min a 33 s při velmi dobré kvalitě stříže s minimálními penalizacemi za poranění a znehodnocení rouna. Druhé místo obsadil David Zdrha a třetí příčku Marek Langer. Stupně vítězů mělo stejné

Ovce připravené na soutěž

složení i pořadí jako při loňském mistrovství. Všem umístěným, ale i zúčastněným, patří veliká gratulace a poděkování za účast.

Samotné mistrovství se těšilo velkému zájmu veřejnosti, kdykoliv se stříhalo, bylo před pódium plno. Dle slov mnoha střihačů bylo po organizační stránce výborně připraveno. Pochvalovali si pódium, na kterém stříhali, pomoc a pohotovost brigádníků, kteří podávali ovce a odebírali vlnu. Závěrem přejeme pánům střihačům hodně štěstí a pěkné umístění na nadcházejícím Mistrovství světa ve Skotsku (2023). Zúčastní se Karel Švarc, David Zdrha a Marek Langer.

Ing. Tomáš Janaš (text a foto)
foto: Tereza Lorencová, Thierry Delhomme

Připravené pódium

Třídění vlny

Adam Pokorný

Antonín Kubart

David Zdrha

Eduard Mlynářčík

Jakub Toms

Jan Šperling

Jana Šínová

Jiří Hrach

Karel Švarc

SLOVO PŘEDSEDY ČESKÉ ASOCIACE STŘIHAČŮ OVCÍ

Farma VRBĚTICE

DĚKUJE STŘIHAČŮM:

- Davidu Zdrhovi
- Adamovi Pokornému
- Janě Šínové
- Kateřině Strejčkové
- Vojtěchu Waldmannovi
- Jakubu Tomsovi
- Karlu Švarcovi
- Marku Langerovi
- Janu Šperlingovi
- Davidu Markusovi
- Maroši Klčovi
- Eduardu Mlynářčikovi
- Jiřímu Hrachovi
- Antonínu Kubartovi

Vážení čtenáři, krátce Vás chci seznámit s proběhlou akcí: Mistrovstvím ve stříhání ovcí.

V letošním ročníku této soutěže byla velká a velmi vítaná změna, a to vysněné pódium. Nepostradatelné pódium všech střihačů ovcí bylo vyrobeno letos, podle mezinárodních standardů. Toto pódium přináší střihačům především reálnou zkušenost, jak to probíhá na mistrovstvích střihačů ovcí ve světě, ale také v praxi ve stříhárnách. Dalším benefitem je snadnější manipulace s ovci, také při odebírání vlny, hodnocení střihačů rozhodčími a mnohem lepšího diváckého zážitku pro přihlízející.

Stříhací strojky jsou od výrobce Lister, část byla sponzorována.

Střihači ovcí se nově zúčastní dalších soutěží v ČR i v zahraničí: Liptovská Lužná - Slovensko, German master - Německo, Golden shears world shearing championships Edinburg - Skotsko 2023.

Zvláště děkuji Pavlu Šeligovi a celému jeho týmu dobrovolníků, kteří odvedli skvělou práci při zhotovení a především umožnění konání této soutěže. Děkuji také všem, kteří mi pomohli tuto soutěž zorganizovat: účastníkům-moderátorům-rozhodčím-farmě Vrbětice,... atd. Děkujeme všem sponzorům a novinářům, kteří nás podporují.

Profese střihačů a zpracování vlny je dobrá práce, využijte nyní ekologické globální transformace, je to vaše budoucnost.

Thierry Delhomme

dále rozhodčími: Thierry Delhomme, Lukáši Neugebauerovi, Vladimíru Bařinovi a Františku Staňovi

za příjemnou a milou atmosféru při Mistrovství ČR ve stříhání ovcí. Těší se na Vás celé Valašsko!!

Pavel Šeliga

Otevřené mistrovství Valašska ve střížích ovcí - Vrbětice 4. 6. 2022

kolo: **Finále**

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny		sum.	Získané body za			celk.	Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.		čas	práci	ovce		
1	1	David Zdrha	8	0:12:12	0:01:31	1	720	12	732	36,60	27	16,0	79,60	2
1	2	Karel Švarc	8	0:12:20	0:01:33	2	720	20	740	37,00	22	12,5	71,50	1
2	1	Marek Langer	8	0:17:16	0:02:09	3	1020	16	1036	51,80	40	13,5	105,30	3
2	2	Maroš Klčo	8	0:20:40	0:02:35	4	1200	40	1240	62,00	54	15,5	131,50	4

kolo: **Semifinále**

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny		sum.	Získané body za			celk.	Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.		čas	práci	ovce		
1	1	David Zdrha	5	0:07:45	0:01:33	1	420	45	465	23,25	17	9,0	49,25	2
1	2	Karel Švarc	5	0:08:27	0:01:41	2	480	27	507	25,35	15	8,5	48,85	1
2	1	Eduard Mlynářčik	5	0:12:40	0:02:32	8	720	40	760	38,00	12	9,5	59,50	5
2	2	Jiří Hrach	5	0:11:38	0:02:20	6	660	38	698	34,90	17	8,5	60,40	6
3	1	Adam Pokorný	5	0:09:14	0:01:51	3	540	14	554	27,70	20	13,0	60,70	7

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet	Čas			Vteřiny		sum.	Získané body za			celk.	Umístění
			kusů	celkem	na ks.	pořadí	m.	v.		čas	práci	ovce		
3	2	Maroš Klčo	5	0:11:42	0:02:20	7	660	42	702	35,10	12	11,0	58,10	4
4	1	Jana Šínová	5	0:10:25	0:02:05	5	600	25	625	31,25	19	10,5	60,75	8
4	2	Marek Langer	5	0:10:14	0:02:03	4	600	14	614	30,70	15	8,0	53,70	3

kolo: **kvalifikace 2. kolo**

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet	Čas			Vteřiny		sum.	Získané body za			celk.	Umístění
			kusů	celkem	na ks.	pořadí	m.	v.		čas	práci	ovce		
1	1	Vojtěch Waldmann	3	0:10:47	0:03:36	13	600	47	647	32,35	26	13,5	71,85	11
1	2	Kateřina Strejčková	3	0:10:32	0:03:31	12	600	32	632	31,60	34	9,0	74,60	12
2	1	Jakub Toms	3	0:08:53	0:02:58	10	480	53	533	26,65	17	3,5	47,15	8
2	2	David Markuš	3	0:12:57	0:04:19	14	720	57	777	38,85	34	8,0	80,85	14
3	1	Eduard Mlynarčík	3	0:08:28	0:02:49	9	480	28	508	25,40	18	7,5	50,90	9
3	2	Maroš Klčo	3	0:06:29	0:02:10	5	360	29	389	19,45	13	6,0	38,45	5
4	1	Antonín Kubart	3	0:08:22	0:02:47	8	480	22	502	25,10	27	13,0	65,10	10
4	2	Jiří Hrach	3	0:06:36	0:02:12	6	360	36	396	19,80	13	5,5	38,30	4
5	1	Jana Šínová	3	0:07:39	0:02:33	7	420	39	459	22,95	17	6,0	45,95	7
5	2	Jan Šperling	3	0:09:27	0:03:09	11	540	27	567	28,35	30	19,0	77,35	13
6	1	Adam Pokorný	3	0:05:41	0:01:54	3	300	41	341	17,05	9	8,0	34,05	3
6	2	Marek Langer	3	0:06:25	0:02:08	4	360	25	385	19,25	16	6,5	41,75	6
7	1	Karel Švarc	3	0:05:15	0:01:45	2	300	15	315	15,75	9	7,5	32,25	1
7	2	David Zdrha	3	0:04:40	0:01:33	1	240	40	280	14,00	8	11,0	33,00	2

kolo: **kvalifikace 1. kolo**

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet	Čas			Vteřiny	sum.	Získané body za			celk.	Umístění
			kusů	celkem	na ks.	pořadí	v.		čas	práci	ovce		
1	1	Vojtěch Waldmann	3	0:09:17	0:03:06	13	17	557	27,85	25	23,0	75,85	11
1	2	Kateřina Strejčková	3	0:09:13	0:03:04	12	13	553	27,65	28	22,0	77,65	12
2	1	Jakub Toms	3	0:07:48	0:02:36	7	48	468	23,40	24	8,0	55,40	9
2	2	David Markuš	3	0:11:39	0:03:53	14	39	699	34,95	36	27,5	98,45	14
3	1	Eduard Mlynarčík	3	0:08:28	0:02:49	9	28	508	25,40	18	7,5	50,90	6
3	2	Maroš Klčo	3	0:06:44	0:02:15	4	44	404	20,20	16	10,0	46,20	4
4	1	Antonín Kubart	3	0:08:45	0:02:55	10	45	525	26,25	23	10,5	59,75	10
4	2	Jiří Hrach	3	0:07:22	0:02:27	6	22	442	22,10	14	9,5	45,60	3
5	1	Jana Šínová	3	0:07:58	0:02:39	8	58	478	23,90	16	7,5	47,40	5
5	2	Jan Šperling	3	0:09:08	0:03:03	11	8	548	27,40	34	19,0	80,40	13
6	1	Adam Pokorný	3	0:05:21	0:01:47	3	21	321	16,05	17	20,0	53,05	7
6	2	Marek Langer	3	0:06:54	0:02:18	5	54	414	20,70	21	11,5	53,20	8
7	1	Karel Švarc	3	0:05:07	0:01:42	2	7	307	15,35	14	5,5	34,85	2
7	2	David Zdrha	3	0:04:38	0:01:33	1	38	278	13,90	11	9,0	33,90	1

JARNÍ NÁKUPNÍ TRH NA PLEMENNÉ BERANY A KOZLY - SEDLČANY

Dne 11. 6. 2022 byl v chovatelském areálu ZO ČSCH v Sedlčanech uspořádán tradiční jarní nákupní trh plemenných beranů a kozlů v rámci „Dne chovu ovcí a koz ve Středočeském kraji“. Chovatelského dne se zúčastnilo 32 chovatelů Středočeského kraje a dalších chovatelů z Čech. Den byl zahájen bonitacemi kozlů a beranů. Hodnocením zvířat byl pověřen Ing. Richard Konrád a Ing. Ladislav Strnad.

Jako první byli hodnoceni kozlové. Bylo přihlášeno sedm kozlů. Čtyři zástupci plemene koza anglonubijská a tři kozlové plemene koza burská. Tři kozlové na bonitaci nepřijeli, klasifikováni byli tak kozlové čtyři (2x EA, 1x EB, 1 anglonubijský kozel byl pro nižší váhu odročen). Všichni vynikali pěkným rámcem i odpovídajícím osvalením.

Poté byli hodnoceni berani ve všeobecném trhu, kam bylo přihlášeno 53 beranů, 6 beranů bylo nepředvedeno. Oklasifikováno bylo tedy 47 beranů těchto plemen: SF 5 ks, OD 2 ks, BE 10 ks, ML 2 ks, V 5 ks, KA 17 ks, OU 6 ks. Berani byli oklasifikováni v těchto výsledných třídách: 25x ER, 16x EA, 5x EB, 1x IA. Většina beranů byla velmi dobře připravena od chovatelů na klasifikaci, byli velmi dobře osvaleni a většina beranů byla bez závaznějších exteriérových vad.

Vrcholem dne byl elitní nákupní trh beranů ovcí vřesových (podrobný článek bude zpracován předsedou klubu panem Vanclem a bude uveřejněn v příštím čísle Zpravodaje). Přihlášeno bylo 27 beranů, oklasifikováno bylo 15 beranů, 5 beranů bylo odročeno pro nižší hmotnost, 7 beranů nebylo předvedeno. Ve třídě ER byli hodnoceni 4 berani, ve třídě EA 7 beranů a ve třídě EB 4 berani. Šampionem se stal beran 29569 024 linie VIRTUAL, RPH 116,06, ER 15 %, hodnocen výslednou třídou ER chovatele Lukáše Kovárny z Křečovic u Neveklova, I. vicešampionem se stal beran 96859 052 linie VIRTUAL, RPH 114,98, E 17 %, hodnocen výslednou třídou EA chovatele Filipa Vancla z Dolní Kalné v Krkonoších, II. vicešampionem se stal

beran 25451 024 linie VIRTUAL, RPH 114,86, E 18 %, hodnocen výslednou třídou EA, kterého předvedl Miroslav Vaněk z Horních Stakor u Kosmonos. Bramborové umístění získal beran 25130 024 linie VERON, RPH 130,48, ER 2 %, hodnocen výslednou třídou ER z chovu Ing. Jaroslava Adama z Chlístova u Miličína.

Celý chovatelský den se velmi vydařil, bylo velmi pěkné počasí, čemuž odpovídala i návštěva chovatelů. Přimo na aukci byli prodáni nejkvalitnější berani. Je vidět, že o kvalitní plemenné berany je stále velký zájem. Výborné bylo také občerstvení, které připravili chovatelé ze ZO ČSCH Sedlčany.

Za celý chovatelský den patří organizátorům a i chovatelům velké poděkování.

Ing. Richard Konrád

Pohled na výstaviště v Sedlčanech

I. vicešampion - Filip Vancl s beranem

II. vicešampion - Miroslav Vaněk s beranem

Klasifikace vřesových beranů

Šampion - Lukáš Kovárna s beranem přebírá ocenění od Ing. Richarda Konráda

Burští kozlové z chovu společnosti Statek Novák Jarpice, s.r.o.

Výběr šampionů ENT vřesových beranů (zleva Lukáš Kovárna, Filip Vancí, Ing. Jaroslav Adam, Marek Hloušek a Miroslav Vaněk)

■ NEBEZPEČNÍ PASTEVEČTÍ PSI. JAK VE ZDRAVÍ PŘEJÍT PŘES HORSKÉ PASTVINY

Co dělat při setkání s rozrušenými pasteveckými psy? Setkávám se s různými názory, třeba že vás nikdy nemůžou napadnout, protože jenom zastrašují. Nebo naopak, že jsou cvičeni k roztrhání medvědů, takže roztrhat turistu pro ně není problém. Nebo že stačí naznačit hod kamenem a pes se lekne a dá vám pokoj. Takhle jednoduché to ale opravdu není.

JEDEN NEZAPOMENUTELNÝ ZÁŽITEK ÚVODEM

I když jsem se v životě už hodně bála, nikdy jsem nepocítovala tak čistou hrůzu jako během přechodu karpatského oblouku, kdy mě v horách Suhard obklíčili pasteveční psi. Šla jsem po cestě, žádné stádo v dohledu - nejspíš se páslo na úbočí, kam z cesty nebylo vidět, protože právě odtud na mě psi vyběhli. Osm obrovských bestií mě drželo ve smyčce, cenilo na mě zuby a jediné, co jsem mohla dělat, byly pomalé pohyby trekovými holemi, jimiž jsem se snažila udržet distanc mezi psími tesáky a svými šťavnatými lýtky. Po několika minutách strávených v téhle pasti jsem ztratila většinu energie potřebné k odolávání tak vysoké míře stresu. Neměla jsem pochyb, že brzy omdlím. Definice mého já se zjednodušila k absolutnu - jsem jen sada řízků nalepených na kostře. Co by se stalo, kdybych opravdu omdlela, to si netroufám odhadnout, naštěstí včas přiběhl bača, který do té doby nejspíš někde pospával, a vysvobodil mě. Jenže hory Suhard leží na severu Rumunska a mě čekala dlouhá cesta až k Dunaji. Spatřit v dálce před sebou ovce mě po tomto zážitku dovedlo spolehlivě vyděsit, rozplakat, roztrást mi celé tělo hrůzou v očekávání, že se něco podobného semele znova. Přitom stáda jsem potkávala a se psy přicházela do styku téměř denně, někdy i několikrát za den. A věděla jsem, že tohle už nikdy nechci zažít znova. Nikdy. Ale taky, že se nechci vzdát. Nezbylo mi než zkoušet, co na psy platí, a doufat, že na to přijdu dřív, než se zase dostanu do podobné šlamastyky.

PASTEVEČKÝ PES NENÍ TOTÉŽ CO OVČÁCKÝ, HONÁCKÝ ČI POULIČNÍ

Abychom pochopili, jak se chovat v přítomnosti zvířete, které nás ohrožuje, je důležité rozumět tomu, proč nás ohrožuje. Pasteveční psi bývají často zaměňováni s ovčáckými a honáckými. Nejenže se jedná o jiná plemena, ale jejich úloha ve stádu je velmi odlišná, stejně tak jejich vztah k lidem. Zatímco ovčáční a honáční psi jsou především partáci s člověkem a pro ovce jsou spíš něco jako bachaři, pastevecký pes respektuje svého pána, ale mnohem větší parták je s ovce než s lidmi. Ovce považuje za svou rodinu a je součástí stáda, které chrání. Jsou to vlastně tak trochu „transovce“. i proto byla k šlechtění a výchově pasteveckých psů vybírána plemena, která se velikostí a barvou podobají ovčím a u nichž se neprojevují lovecké pudy - nebo jen v té minimální míře, aby je bylo možno během štěněcího věku potlačit. Jejich mentalita se od ostatních psů velmi liší, takže jejich chování například s pouličními psy nelze srovnávat. Tedy předpokládat, že triky, které se vám osvědčily při zahánění pouličních smeček, budou fungovat i na pastevecké psy, by mohla být chyba.

Pasteveční psi chrání své stádo (svou „rodinu“), nikoli

Babička s vnukem. Ne každé štěně pasteveckého plemene je vhodné k výchově v pasteveckého psa. Malý Pandu byl učiněn strašpytel. (Bulharsko)

z povelu, ale z vlastního zájmu, proto nemá příliš smysl snažit se je zahnat. Procházíte-li jejich teritoriem, čili okolím salaše nebo v blízkosti stáda, jsou schopni za vámi běžet na takovou vzdálenost, na jakou vás považují za vetřelce. To může být několik stovek metrů, ale klidně i více než kilometr. Počet psů se odvíjí od velikosti stáda a hojnosti šelem, které se v daném regionu vyskytují. Čím větší počet psů se na vás seběhne, tím déle bývají ochotni vás pronásledovat, protože se mezi sebou „hecují“ a předhánějí v tom, který je drsnější, aby si upevnili svou pozici ve smečce. Navíc s větším počtem se výrazně snižuje jejich strach a nebojí se proto přiblížit k vám až na vzdálenost, která může být kontaktní. Ačkoli jsou schopni medvěda nebo vlka napadnout, stává se to jen v ojedinělých případech. Jejich role vůči šelmám je zejména zastrašovací. Setkání s jedním pasteveckým psem pro mě nikdy nebylo problematické právě proto, že si i přes svůj nebezpečný zjev udržují odstup.

PASTEVEČTÍ PSI NEJSOU VŠUDE STEJNÍ

Na horských loukách bývají setkání s pasteveckými psy pro turisty výraznou nepříjemností. Míra jejich agresivity se liší oblast od oblasti, ale i pokud se vám podaří vypořádat u psů v jednom regionu sdílený vzorec chování, můžete narazit na výjimku. Setkávám se často se zobecnováním typu „mně bača říkal, že stačí předstírat hod kamenem a psi odejdou“ nebo „nám bača půjčil své psy, aby nás hlídali přes noc, takže lidem neublíží“. Mně jeden severo-albánský bača tvrdil, že jeho psi roztrhali už čtyři krávy, a že kdyby mě včas nezachránil, roztrhali by i mě. Že jsou sic vychováni k tomu, aby na lidi neútočili, ale člověka s batohem na zádech jako já nikdy neviděli, a tak mě považují za hrozbu. Zrovna u tohoto bači si myslím, že přeháněl, aby na „holku z Evropy“ udělal dojem. To ale neznamená, že pasteveční psi nemohou člověka napadnout, takové případy se prostě dějí. Zobecnovat na základě zkušenosti z jedné oblasti nebo na základě několika jednotlivých zážitků je hloupost. Ve většině případů nemá bača důvod vám lhát, ale nemůže mluvit mimo vlastní zkušenost. Kupříkladu na ukrajinských poloninách jsem měla zkušenosti zcela odlišné od jižní Albánie. A jak jsme si řekli, ani v regionech se nechovají všichni psi vždycky stejně, což může být dáno jednak odlišným plemenem, jednak odlišnou výchovou nebo odlišnými zkušenostmi psa ve vztahu k lidem.

Pastevečtí psi bývají urostlí, huňatí a s převislýma ušima. Bačové bývají ušmudlaní asteničtí muži. Sterotypy... (Černá Hora)

Za nejdrsnější bývají považováni rumunští pastevečtí psi, což sama za sebe můžu potvrdit. Řadu nepříjemných zážitků jsem měla i v jižní Albánii, kde se mi navíc zdálo, že psi mnohdy neposlouchají ani samotného baču. Naproti tomu například na Ukrajině, v Černé Hoře nebo v Gruzii jsem se do žádné nebezpečné interakce se psy nedostala, ačkoli jsem jich potkala dost. v turisticky hojně navštěvovaných oblastech, kde si psi zvykli na turisty a jejich pamlsky, nebývá nic neobvyklého, vyrazí-li pes na trek s vámi. Takoví se nejen nechají pohladit, ale můžou si i usmyslet, že vás budou hlídat. Vyržít s vámi o to déle, v čím hustější frekvenci z vás padají pamlsky. o správnosti krmit cizí zvíře a podlamovat jeho výchovu, necht' si každý udělá úsudek vlastní. Ale pojďme se konečně podívat na ty pravé hlídače stád a jak ze setkání s nimi vyvázat bez úhony.

OBECNÁ PRAVIDLA BEZPEČNOSTI NA PASTVINÁCH

Nejlepší obrana je samozřejmě prevence, tedy snaha konfliktním situacím předejít. **Je-li hlídané stádo v ohradě, je jediné správné ji obejít.** To se však v divokých horách na Balkáně, na Kavkaze a zřejmě kdekoli v řídké osídlených oblastech nestává - stáda se pasou a přemísťují volně po hřebenech a úbočích, často podél turistických tras. Pokud máte možnost stádo obejít, je to samozřejmě ideální. Není to ale zdaleka možné vždy, tedy pokud nechcete scházením z hřebene a následným výstupem zpět strávit půlden či riskovat zdraví šplháním skrz těžko prostupný terén. Obvykle s nimi bývá bača, ale není to pravidlem. **Pokud o vás bača ví, nemusíte se bát stádem projít.** Je vhodné na sebe předem upozornit, aby o vás věděl a mohl psy zklidnit. Jdete-li ve skupině, jste oproti jednotlivcům ve velké výhodě - **psi si na větší počet lidí netroufají** zdaleka tolik jako na jednotlivce. Pokud s sebou máte psa, **určitě byste ho měli mít při procházení pastvinou na vodítku** - pro hlídače stád je váš čtyřnohý kámoš větší hrozbou než vy a nemuselo by to s ním dobře dopadnout. Pokud víte, že budete procházet oblastí s pasteveckou tradicí, měli byste psa ideálně nechat doma. Pokud to přesto zvažujete, doporučuji poradit se s někým, kdo má v dané oblasti četné zkušenosti. **Projíždíte-li na kole, před pastvinou z něj sestupte** - velkým psům stejně neujedete a budete-li se pohybovat rychle, spíše vás budou považovat za hrozbu a napadnou vás.

Při procházení stádem nebo kolem něj je dobré mít na paměti tato pravidla:

1) Nedělejte prudké pohyby - pes to může vyhodnotit jako útok.

2) Neutíkejte - jednak nemáte šanci psovi utéct, jednak ho tím vyprovokujete k tomu, aby vás zastavil/zaútočil.

3) Hlídejte si záda - pokud je vám pes v patách, mnohem spíše najde kuráž kousnout vás do nohy, než když k němu budete čelem/bokem. Chůzi bokem od psa samozřejmě znesnadňuje větší počet psů, z nichž každý k vám přistupuje z jiného úhlu. Pokud jste ve skupině, otočte se k sobě zády a takto projděte nebezpečným úsekem. Pokud jdete sólo ve volném terénu a cítíte, že vám pes jde po nohách, můžete si za sebou zkřížit trekové hole a tím vytvořit pomyslnou bariéru mezi lýtky a psem. Zároveň ale psa neprovokujte prudkými pohyby holí, dokud nezaútočí. (Techniku s holemi za lýtky používám často v obraně před pouličními psy a už se mi párkrát vyplatila. Pokud mi pastevečtí psi přímo po nohách zezadu nejdu, je lepší nechat hole v jedné ruce, viz níže).

4) Nehulákejte - nesnažte se psa zastrašit hlasem. Jediné, čeho tím dosáhnete, je, že ho podráždíte k ještě vyšší agresii. k uklidnění psa a koneckonců i vás samotných vám pomůže, budete-li promlouvat klidným a přátelským hlasem: „Ferdíku, neboj... já tady jenom projdu kolem, ty mazle chlupatej...“

5) Vyvarujte se přímého očního kontaktu. Upřený pohled do očí je pro psa výzvou k boji. Spíše se snažte působit jako pokojný výletník, který prochází kolem, aniž by si stáda vůbec všiml.

6) Jeden tip navíc - při setkání s pouze jedním agresivním psem jsem několikrát aplikovala následující techniku: vytáhla jsem fotoaparát, dřepkla si a začala psa fotografovat. Pokaždé byla reakce psa podobná - zůstal několik vteřin stát v šoku, přestal dorážet a potom odešel nebo rovnou utekl. Domnívám se, že moje poklidná reakce a namíření fotoaparátu psa zmátlo a znejistilo natolik, že to raději vzdal. Namíření fotoaparátu dle mé domněnky vyvolalo ve zvířeti dojem namíření zbraní (angl. „shooting“ znamená natáčení i střílení).

BEZPEČNÝ PRŮCHOD PASTVINOU - TAKTIKA

Popis následující taktiky neobsahuje používání zbraní jako jsou pepřové spreje, teleskopické obušky apod. Není mi to blízké, snažím se v horách chovat s respektem.

Tito psi pouze zastrašují. Ideální je obejít je obloukem a neprovokovat rychlými pohyby ani hlasitými projevy. (Gruzie)

tem k přírodě, místním a jejich zvířatům. Z neimprovizovaných zbraní se mi jako nejpříjemnější (a z doslechu účinná) zbraň jeví praskací kuličky sloužící k zastrašení. Při přechodu karpatského oblouku se mi nakonec osvědčila následující taktika:

1) Když na cestě před sebou spatřím stádo, poohlédnu se po několika menších kamenech a naplním si jimi kapsy.

2) Spojím trekové hole do jedné ruky tak, aby vypadaly jako jedna dlouhá hůl. Toto se mi osvědčilo zejména v Rumunsku. Psi bývají od bačů dlouhými holemi bití, proto mívají při pohledu na dlouhou hůl větší respekt. Není to nic extra, ale trochu to pomáhá. Jako zbraně určené k bití útočících psů se trekové hůlky nehodí. Než se napřáhnete, pes zpravidla uskočí a spíše si ublížíte sami (dvakrát jsem si takto vyhodila rameno). Naopak, když už je do vás zakousnutý, s velkou pravděpodobností ze sebe psa sundáte úderem do čumáku, k čemuž hůl může posloužit. V ten moment bych doporučila psa nelítovat a udeřit silně, protože pokud se bolesti nezačlepe, dost možná využije situace, že je k vám stále blízko, a zakousne se znova. Pokud je psů velká smečka a neostýchají se naznačovat útok rychlými přískoky navzdory vaší „dlouhé holi“, doporučila bych napřáhnout hole proti nim a pomyslně tak udržovat odstup.

3) Zkoumám pohledem terén před sebou, rozmístění stáda a jeho velikost, přítomnost bačů a psů. Na základě toho si ujasním trasu, kudy chci projít. Pokud nevidím jinou možnost než projít skrz stádo, zpomalím a pokusím se na sebe baču upozornit. To dělám většinou máváním, protože zrakem si mě bača spíše všimne dřív než psi, kteří přes den obvykle odpočívají (nejaktivnější jsou v době přesunu stáda, zejména ráno a večer). Naopak pokud bych dělala hluk, psi se proti mně s velkou pravděpodobností rozeběhnou dřív než je bača stihne svolat. Zpomalením získám čas.

4) Jakmile proti mně psi běží, už nemá cenu se zdržovat a přidám do kroku. Tím zkrátím čas, který mi zabere průchod jejich teritoriem. Dělam dlouhé kroky, abych působila klidně, pomaleji.

5) Když se na mě psi sbíhají, snažím se sice o co nejprímější (nejkratší) trasu jejich teritoriem, ale zároveň si musím hlídat, aby mě neobklíčili a nezabránili mi tak v dalším pohybu. Jakmile se dostanete do smyčky, už se z ní sami nejspíš nevymaníte. Psi často jen hrozí. To, že jsou velcí a dunivě štěkají, sice může nahánět strach, ale většinou vás jen varují. V takovém případě je mnohem praktičtější psy na oko ignorovat. Naopak, pokud se krčí k zemi a dělají proti vám rychlé výpady, cení zuby a zběsile vrčí (vypadají vzteky bez sebe), jde nejspíš do tuhého. Teprve v případě bezprostředního ohrožení, například když se mi nedaří udržet si průchod jejich rychle se stahující smyčkou, vytahuji z kapes

V turisticky hojně navštěvovaných oblastech bývají pastevečtí psi na lidi zvyklí. (Bulharsko)

kameny a házím je po psech. Lepší jeden dobře mířený hod než pět zběsile rychlých, které padnou do trávy. Je vhodné mířit zejména na ty, kteří jsou nejbližší, a na toho, který se zdá být vůdcem smečky - toho poznáte jednoduše tak, že ho ostatní napodobují. Je minimální pravděpodobnost, že by se pes, kterého jste kamenem bolestivě zasáhli, odvážil přiblížit na kontaktní vzdálenost. Obvykle stačí pár zásahů a smečka vám dá pokoj. Udržíte-li si i v takto vypjaté situaci klidnou hlavu, může se vám to jediné vyplatit. Roztřesený a vystresovaný člověk má potíže se trefit a psi pak ztrácí respekt. Klidně si občas trénujte hod kamenem na cíl jen tak, rozhodně se vám to při obraně bude hodit. Nepoužívejte velké kameny, kterými byste mohli psa vážně zranit a snažte se nemířit na hlavu.

6) Jestliže vás psi obklíčí do smyčky (kruhově se seskupí kolem vás a dorážejí), nemáte v podstatě šanci se z toho sami dostat. Pravděpodobnost, že taková situace nastane, se sníží tím, budete-li chodit po horách ve skupině. Do smyčky jsem se dostala celkem třikrát a jediné, co v takové situaci člověku zbývá, je držet si distanc holemi a doufat v příchod bači, který vás vysvobodí. V žádném případě byste neměli dělat prudké pohyby - psi to vyhodnotí jako pokus o útok.

7) Pokud je v blízkosti bača, navažte s ním kontakt. Pozdravte, usmějte se, chovejte se s respektem. Není to tak, že hloupý a nezodpovědný bača pase své stádo na turistické trase a ohrožuje svými psy procházející hikery, jak by se mohlo někomu zdát. Bačové pásli v horách svá stáda dávno před rozvojem turismu a mnohé turistické trasy využívají starých pastýřských cest. Tedy já, hiker, jsem vždy návštěvou v bačových horách a musím se přizpůsobit starým pravidlům.

Napsala Viktorka Rys,
převzato z blogu www.ultraviktorka.net/blog

HOSPODÁŘSTVÍ VOJTĚCHA WALDMANNA V PASEKÁCH NAD JIZEROU

S chovem ovcí v Pasekách nad Jizerou začal v roce 1992 můj děda s tátou. Ovčín a první stroje nakoupili za podpory Kubátových dotací (ministr zemědělství Bohumil Kubát 1990-1992.) Ovce dovezli z Vysokého Mýta, kde tou dobou byla modelová farma vedená novozélandským stylem. Přivezli 50 jehnic plemene romney march (dále jen RM.)

Před rokem 1989 nebylo běžné pást zvířata oplůtkovým systémem. Bylo to něco nového stavět pastviny z vodivých lanek a ovce mít celé léto na pastvině. Ti, co začínali s chovem ovcí v této době, se tyto techniky pasení museli naučit sami, nebylo kde se inspirovat. Táta začal postupně spásat a sušit louky na katastrálním území Paseky nad Jizerou (ochranné pásmo CHKO Jizerské hory a národní park KRNAP), zapojil se do ekologického hospodářství a začal s kontrolou užitkovosti vedenou jako šlechtitelský chov s produkcí plemenných beranů. Já jsem v roce 2019 vstoupil do programu mladý zemědělec, celé hospodářství jsem převzal a táta šel do zaslouženého důchodu.

Do roku 1999 se táta věnoval pouze čistému chovu ovcí plemene RM. Postupem času byl problém s odbytem jehňat. Ze 100 narozených jehňat se vybralo 15 nejlepších jehnic na obnovu chovu a 10 nejlepších plemeníků. Problém je, že RM je kombinované plemeno a jehňata v našich horských podmínkách tolik nenarostou. V roce 2000 začal poprvé křížit část stáda plemenným beranem suffolk. Všechna křížená jehňata byla jateční a rozdíl mezi čistými RM a kříženými jehňaty byl na první pohled patrný. Proto jsme pokračovali v částečném křížení dál, vyzkoušeli jsme i jiné masné berany - berrichone du Cher a nyní texel (dále jen T). Mateční stádo každý rok tvoří cca 70 bahnic, celý chov je zatím v kontrole užitkovosti. Asi na 30 RM pouštím berana RM a na 40 RM berana T. Na obnovu stáda mi zbývá asi 20 čistých RM jehnic. Jehnice nechci nakupovat. Paseky nad Jizerou jsou horská obec, kus roviny zde nenajdete a zimy jsou zde dlouhé. Je logické si obnovovat mateční stádo ze svého chovu s ohledem na adaptaci místních podmínek.

Takhle to vypadá hezky, udržuji si mateční stádo RM, stále produkuje plemenné berany a mám hezká jateční jehňata. Ale zas tak idylické to není. Pro pochopení uvedu příklad, který budu simulovat na 100hlavém matečním stádě.

Pro výpočet narozených, živých jehňat použiji koeficient x 1,4.

Příklad 1.

Mám 100 matek RM. Připouštím všechny beranem RM. Narodí se 140 jehňat

70 holky, 70 kluci

Vybírám ze 70 jehnic 20 nejlepších jehnic na obnovu stáda.

Vybírám ze 70 beránků 10 nejlepších plemeníků.

Zbytek - 110 končí jako jateční, kterých se obtížně zbavuje. (Možnost prodat plemenné jehnice -v dnešní době problematické.)

Příklad 2.

Mám 100 matek RM. Na obnovu stáda potřebuji max. 20 jehniček.

Připouštím 35 matek RM a 65 masným beranem.

Mám cca 50 RM jehňat a 90 jehňat křížených.

Na obnovu matečního stáda mám na výběr pouze z cca 25 jehniček.

Plemenné berany vybírám pouze z 25 beránků.

Zbytek - 90 jatečních křížených jehňat + čisté RM, co nekončí v chovu.

Tímto je chov celkově oslaben o potencionálně dobré matky. Já jsem ten, kdo vybírá, které matky budu křížit a které připustím beranem RM. Samozřejmě mohu přihlídnout na CPH matek. Spíš se ale řídím tím, jaká jehňata vychovaly v předešlých letech a v jaké jsou matky aktuální kondici. Tímto mám zúžený výběr plemenného materiálu.

Koncem tohoto roku jsem se rozhodnul ukončit kontrolu užitkovosti v mém chovu. Chtěl jsem zkušebně připustit 10 křížených jehnic RM x T. Abych tento krok mohl udělat, musel bych rozdělit své hospodářství na dvě: jedno v kontrole užitkovosti, druhé užitkové. To se mi při počtu 70 matek nevyplatí dělat. o plemenné berany RM

je stále menší zájem. Berany, které nechám klasifikovat v 1,5 roce, mi často zůstávají a já nevím, co s nimi.

Plán do budoucích let je stále ponechávat část stáda čisté RM, ale připouštět i pěkné křížené jehnice. v plánu mám křížit beranem texel a oxford down. Jak tento systém bude fungovat, zjistím až za pár let. Chov bych chtěl zaměřit na produkci kvalitních jatečných jehňat. V dnešní době by pro mě bylo ekonomicky nejvýhodnější legálně porážet a bourat vlastní jehňata na farmě, následně zpracovávat a prodávat. Bohužel tento krok v České republice není vůbec jednoduchý a žádá si nemalou investici.

Plemeno RM mám rád, líbí se mi. Je odolné a má dobré mateční vlastnosti. Netvrdím, že nemůže fungovat malý chov RM (okolo 20-30 kusů), ale ze zkušeností si myslím, že RM je plemeno, které by mělo být chováno spíše ve velkých stádech - od 300 kusů. Plemeno je plaché a „divoké“, dokud nenapadne sníh, tak seno nežerou a raději jsou na pastvině než ve stáji. Stádo přeháním pomocí psa, bez něj si to už nedovedu představit. Zním chovy masných plemen, kde se přehání „kýblem s granulami“. To by u nás určitě nefungovalo, přeháním i na 2 km vzdálenosti po loukách a lesích.

Nejvíce mě trápí v naší dotační politice nadiktovaná intenzita pasených zvířat. Minimální roční a sezónní intenzita je 0,3 VDJ na 1 ha. To znamená nejméně 2 ovce na 1 ha. Dnes hospodařím na 44 ha, potřebuji tedy s rezervou minimálně 90 - 100 dospělých ovcí. Jsem na horách (600-900 m n.m.), sníh zde mnohdy leží od prosince do dubna, suším tedy seno na téměř 6 měsíců. Vegetační doba je zde krátká a hlína plná kamení není moc úživná. Všechno seno musím mít pod střechou s minimální manipulací v zimě. Když napadne 1 m sněhu, tak je opravdu složité vyhrabávat balíky sena ze sněhu a převážet je do stáje. Sice mám příplatky za znevýhodnění nadmořskou výškou, raději bych však, aby se snížila intenzita a já mohl mít stejný počet ovcí a více ha, abych vše zvládl bez problémů uživit. Dále se musí přihlídnout k faktu, že 700 m n.m. u nás v Krkonoších je úplně něco jiného, než stejná nadmořská výška například na Vysočině nebo v Orlických horách. Další problém u mě nastává koncem léta. Oddělená jateční jehňata se už plně pasou, ale nenavysují intenzitu. Papírově prostě neexistují. Pokud naženu 100 jehňat na pastvinu, tak se tam vlastně nic nepase. Tím, že musím intenzivně spásat, jsou pastvy mnohdy zbytečně zatíženy. Tyto pozemky by si zasloužily odlehčit, bohužel si tento krok nemohu dovolit.

Zatím jsem mladý, práce se zvířaty a hospodaření mě baví. Stále věřím, že se dotační politika zlepší a zjednoduší se úmorná administrativa. Dotace budou podporovat zemědělce účelně a tam, kde to je nejvíce potřeba. Bude rozumný odbyt masa, aby moje ekologická jehňata z národního parku KRNAP nekončila na konvenčních jatkách v Rakousku a Nizozemí. Také věřím, že se začne zpracovávat vlna, která je v dnešní době odpadní materiál a naprostá většina chovatelů ji vyhazuje, protože ji nikdo ani zadarmo neodveze.

Přeji všem kolegům chovatelům ovcí úspěšný rok.

Vojtěch Waldmann (text + foto)

■ KOZÍ FARMA ROZINKA

Vážení chovatelé a čtenáři Zpravodaje, jsem velmi potěšena nabídkou na napsání článku o své malé kozí farmě a o svém životě s kozami. Doufám, že i z těch pár řádek pochopíte moje nadšení pro chov těchto nádherných a ekonomicky velmi výhodných zvířat.

Jak jsme začínali.

Narodila jsem se v Prostějově a mám to tam velmi ráda. Je to město, kde se dá všude dojít pěšky, spousta památek. Okolí Prostějova, i když leží na Hané, je také velmi pěkné. Když se naše rodina rozrostla o tři syny, začali jsme přemýšlet o přestěhování na vesnici. Bydlení na vesnici jsme si vyzkoušeli při budování chaloupky v Brodce u Konice. Rozhodli jsme se, že si najdeme domek někde poblíž Prostějova, kde by nám „půlka jídla běhala po dvoře a druhá rostla na zahradě.“ Já, která nikdy žádné zvíře nechovala, nepoznala pampelišku od plevele, jsem se stala hospodyní v domě s velkou zahradou a záhumnou v Čelechovicích na Hané. Dům stojí na kopečku, otočen na jižní stranu, vidím na Prostějov, kousek je Hanácký Mont Blank - Kosíř. Čekalo nás hodně práce, zpusťlý dům, zarostlá zahrada, k tomu zaměstnání a dojíždění, starost o rodinu. Domek jsme kupovali v roce 1988, v roce 1994 jsme se stěhovali.

Náš první plán byl využít velkou zahradu k pěstování zeleniny a k chovu drůbeže. Postupně se nám podařilo opravit dům a náš pohled na využití zahrady a přilehlého políčka se začal měnit. Místo záhonů se objevily okrasné keře a místo drůbeže jsem si pořídila kozu Rozinku. Byla to taková vzpomínka na dětství, na prožité dny prázdnin u tety v Cetkovících, kde byla na velkém statku spousta hospodářských zvířat. Byly tam i kozy, jejich kůzlátka byla taková roztomilá. Takže rozhodnutí bylo jednoduché, budu chovat kozy, stanu se farmářkou. a tím to začalo.

Začátky chovu.

První kozu jsem si pořídila v roce 1995. Předcházelo tomu studium knih o chovu koz, shánění informací, a zejména hledání vhodného chovatele, od kterého zakladatelku chovu pořídit. Věděla jsem, že chci naši bílou kozu, která na Hanou patří. Na doporučení jsem koupila kozičku od starého chovatele. Jeho zvířata byla vyhlášená mohutným exteriérem, krásným nádojem, a hlavně byla zdravá. Chov byl v kontrole užitekosti, kozlíci byli budoucí plemeni, všechna zvířata s papíry o původu.

Zároveň jsem se přihlásila do Svazu chovatelů ovcí a koz. k Rozince jsem koupila kamarádku, dceru nejlepší kozy od chovatele z Nivnice. Připouštěla jsem nejlepšími kozly, do chovu nechávala dcery. Rozhodla jsem se pro uzavřený chov, více koz jsem už nekupovala, stádo se rozrůstalo o dcery. Měla jsem dva kozly, které jsem měnila.

Přechodem do důchodu se z mého koníčku jménem „koza“ stal přímo kůň a já jsem postupně rozšiřovala počet zvířat. Ale protože mám jen dvě ruce, tak max. počet zvířat byl limitován. Postupně jsem začala spolupracovat s místní veterinární správou. Prodej mléka začal nejdříve na doporučení veterinářů pro nemocné pejsky a kočičky. Následovaly testy, a když byla legislativa při-

Naše Rozina

pravená i pro prodej ze dvora, tak jsem si o toto povolení v roce 2007 zažádala. Za léta spolupráce s vet. správou jsem toto povolení bez problémů dostala. Protože jsem mléko zpracovávala na různé výrobky a lidé měli zájem, tak jsem si zažádala i o registrovanou výrobu produktů z kozího mléka. Malá sýrárnička pro malé množství mléka, vše se pomalu rozjíždělo a já získávala zkušenosti. Nebyl problém vyrobit, obstarat zvířata, zajistit krmení, ale byl problém prodat. Na Hané byla velká averze ke kozímu mléku, často jsem slyšela „fuj, kozí mléko smrdí“. Na Hané už se moc koza nechovala, všechny pozemky byly v družstvech a kozí mléko bylo vhodné jen pro prasata. A tak začala moje cesta za propagací chovu naší bílé české kozy a produktů z kozího mléka.

Na farmu přicházely často děti z místní školky, bavilo mě si s nimi o zvířátkách povídat. Začala jsem pořádat akce pro veřejnost. Dlouhá léta pravidelně na jaře akce Počítání kůzlátek, na podzim Poslední pastva - aneb Holky, pojďte domů. Malí návštěvníci počítali nové přírůstky, vyzkoušeli si dojení mléka, byla i pohádka o hodných kůzlátkách z Čelechovic. Součástí akcí byla i ochutnávka produktů, povídání o chovu koz a ekologii. Koza si zachovala množství přirozených instinktů a velmi dobrý zdravotní stav. Zkušené odborníci na výživu litovali, že u nás skoro zanikl chov koz. Ve všech dobách byla koza brána jako kravička chudých, jediná obživa pro chudé rodiny. Kozí mléko bylo domácím prostředkem při léčení plicních chorob dětí i dospělých, nahrazovalo mnohdy i mateřské mléko. Prostudovala jsem spousta chovatelské literatury, seznámila jsem se s dalšími chovateli. Jezdila jsem na každoroční konference Svazu, Farmářský den na Mendelově univerzitě v Brně. Absolvovala jsem tam i kurz výroby z kozího mléka, další kurz jsem prodělala i na Mlékárenské škole v Kroměříži. Velmi mi dala dlouholetá spolupráce s Mendelovou univerzitou, pravidelně si jezdili pro mléko na testy. Největší akce, která se na farmě konala, byla akce Ministerstva zemědělství s názvem Poznej svého farmáře. Moje kozičky byly také každý rok zvány na Den Země, který se koná v Prostějově. Takže fotky já, koza a prostějovská radnice se staly tradicí. Děti i dospělí chodili pohlédit kozičku, fotili se s ní, starší vzpomínali, jak pásli kozy a pili kozí mléko. Přes chov koz jsem se stala známou na Prostějovsku a když

Kozičky z Kozí farmy Rozinka

byla volba Ženy regionu Olomouckého kraje, tak jsem získala tento titul. A tak jsem se díky kozám dostala až do Senátu České republiky. Můj sýr dostal ocenění Výrobek Olomouckého kraje a já potom prezentovala náš kraj na Velvyslanectví České republiky ve Vídni. Jako patriot naší Hané jsem byla u založení naší Hanácké ambasády na zámku v Čechách pod Kosířem. Moje výrobky a chov koz nesou hrdý název Hanácký výrobek.

Můj záměr přispět k propagaci, a hlavně k zachování naší bílé české kozy se mi doufám zdařil. Podařilo se mi dodávat celou produkci koziček do větších chovů, většina je v KU. Zároveň jsem přispěla k založení chovů, které se v současné době pohybují na prvních místech v KU. I já jsem měla s kozami velmi dobré výsledky, založené hlavně na genetice. Za loňský rok v TOP10 ručně měřených koz je 6 mých koz u nových majitelů. Největší radost mám z mého „následovníka“ p. Pitry, který si koupil kozičky a kozlíky z mého chovu a je na prvním místě v KU. v současné době jde celá moje produkce na export na Slovensko. Je zde zakládán plemenný chov, s mými zvířaty je velká spokojenost a již je zadán i produkce příštího roku. Chovám zvířata celoročně venku. Protože mám uzavřený chov, nemám problémy se začervněním. Kozy mají k dispozici pastvu, zároveň navážíme zelené, hlavně vojtěšku. Krmení si míchám sama, krmná dávka je lety prověřená, krmím každou kozu zvlášť. Letos je tomu 27 roků, co jsem si přivezla svoji první kozu Rozinku, na její počest je nazvaná moje kozí farma. Její dcera je vždy nositelkou jména Rozinka, ostatní kozy mají také jméno, na které slyší. Kozka je velmi chytré zvíře. Protože se o ně starám sama, jsou na mě hodně fixované a poslouchají. V současné době mám už jen 8 koz, 5 koz je už starších, ale pořád mají dle měření velmi dobré nádoje. Tři mladší kozičky jsou šestlitrůvky, takže pořád je mléka na pití i na sýr dost. Sýr vozím na prodej na trh do Prostějova, kde mám své stálé zákazníky. Kozy jsou bezrohé nebo odrohované, pravidelné zdravotní prohlídky každý rok jsou samozřejmostí. I testy na hygienu mléka a výrobků jsou bez problémů.

Jsem ráda, že jsem se rozhodla pro chov naší české bílé kozy. Tato kozka na náš venkov patří. Bohužel mizí

u nás na Hané možnosti pastvin i nákupu sena. Zároveň je velký problém nezájem o chov zvířat na vesnici, noví obyvatelé vesnic nemají často pochopení. I u nás se staví plno nových rodinných domků. Jsem ráda, že se mi podařilo můj záhumenek uhájit jako pastvinu, a tak mohu mých pár koziček mít venku. Bohužel léta přibývají a síly ubývají. Kozy jsou jako moje děti, buď přežijí já je, nebo ony mě. Jsou to moji miláčci, kteří mi kromě zdravého mléka přinesli i mnoho radosti a poučení. Chov koz mi přinesl i možnost dalšího uplatnění v důchodu, seznámení s mnoha zajímavými lidmi. Tak jen si přeji, abychom ve zdraví a v klidu přežili spolu i tuto sezónu a dá-li Pán Bůh zdraví a sílu, ještě další roky.

Jarmila Zelenská
Kozí farma ROZINKA

■ POUŽITÍ HYBRIDNÍCH BERANŮ V PLEMENITBĚ

Cílem šlechtění je genetické zlepšování populace hospodářských zvířat tak, aby lépe splňovaly požadavky chovatelů i spotřebitelů jejich produktů. Lze toho dosahovat jednak cestou systematické selekční práce, která je založena na postupné akumulaci žádoucích variant genů (alel) a vytěsňování alel nežádoucích. Tato činnost je zdoluhavá a náročná na sběr dat z kontroly užitekosti a na jejich správné zpracování a interpretaci, které jsou pak základem pro výběr jedinců nejvhodnějších k zplodění potomstva. Na druhé straně efekty této činnosti jsou trvalé a sčítají se v průběhu generací (aditivní genetické efekty).

Další možností, jak získat geneticky žádoucí zvířata je křížení, kdy jsou obvykle kombinovaná plemena s různými genetickými přednostmi, zpravidla získanými jejich předchozí selekcí. Tato cesta je mnohem rychlejší, avšak její efekty jsou pouze dočasné, neboť jsou založeny na aktuální kombinaci alel výchozích plemen (neaditivní genetické efekty). Pro plné využití těchto efektů křížení je tedy třeba proces hybridizace stále znovu a znovu opakovat.

Užitkové křížení

V užitkových chovech ovcí zaměřených na produkci jatečných jehňat se zpravidla používá mateřské populace bahnic dobře přizpůsobených daným podmínkám chovu, s vyšší plodností a vynikajícími mateřskými schopnostmi, které jsou zapouštěny berany otcovských masných plemen s vysokou růstovou intenzitou a jatečnou hodnotou. Touto kombinací získaná jehňata profitují z rozdílnosti vloh svých rodičů cíleně šlechtěných pro použití v otcovské nebo mateřské pozici (pozíční efekt) a z heterózního efektu.

Heterózní efekt

Heterózní efekt u kříženců pramení z jejich vyššího stupně heterozygotnosti (jsou častěji nositeli dvou různých variant jednotlivých genů) oproti čistokrevným zvířatům. Základem heterózního efektu je zejména dominance alel, kdy účinek jedné alely (A – dominantní) dokáže překrýt účinek alely druhé (a – recesivní), resp. kdy pro výskyt nějakého efektu, znaku či vlastnosti ve fenotypu jedince stačí, že nese alespoň jednu alelu pro tento znak. a právě u kříženců, díky jejich zvýšené heterozygotnosti se zvyšuje pravděpodobnost, že budou nositeli alespoň jedné dominantní alely. Při úplné dominanci se fenotypový efekt heterozygotního genotypu Aa vyrovná efektu dominantního homozygotního genotypu AA. Pokud tedy bude například efekt alely a +1 kg hmotnosti jehněte ve 100 dnech, pak budou zvířata genotypu AA i Aa shodně vážit o kilo více než recesivní homozygot aa. Nicméně je jasné, že heterozygot Aa předá příznivou alelu a v průměru pouze polovinu svých potomků, zatímco jedinec genotypu AA tuto alelu předá všem svým potomkům. Díky efektu dominance a z něho pramenícímu heteróznímu efektu tedy kříženci zpravidla dosahují vyšší vlastní užitekosti, než by to odpovídalo jejich skutečné plemenné hodnotě, tedy schopnosti předat žádoucí vlohy svému potomstvu.

Štěpení vloh u potomstva kříženců

Kříženci, pokud vzniknou kombinací plemen s ustálenými vlohami, jsou zpravidla poměrně uniformní, protože na jednotlivých lokusech (úsek DNA, kde se nachází daný gen), shodně nesou jednu alelu pocházející z otcovské populace a jednu z populace mateřské. Když však tyto kříženci sami plodí své potomstvo, začíná loterie. Je zcela dílem náhody, kterou z těchto alel předají tomu kterému potomkovi. Plodnost i růstová intenzita jsou polygenně založené vlastnosti ovlivněné mnoha geny. Pro jednoduchost však uvedme příklad dvou genů, každý s dvěma alelami pocházejícími od dvou plemen: P – alela vysoké plodnosti od romanovské ovce, p – alela plodnosti suffolka; Z – alela pro zmasilost romanovky, Z – alela pro vysokou zmasilost suffolka. Když u čistokrevných plemen předpokládáme v těchto genech homozygotní konstelace, pak kříženci mezi nimi budou mít všichni genotyp PpHh. Svým potomkům však budou prostřednictvím spermií či vajíček předávat následující kombinace alel: PZ, pZ, Pz a pz. V průměru čtvrtina potomstva tedy bude mít štěstí a dostane alelu pro zmasilost od suffolka a pro plodnost od romanovky, polovina bude mít po jedné alele z každého plemene a na poslední čtvrtinu zbyde kombinace plodnosti suffolka a zmasilosti romanovky. Potomstvo hybridních zvířat se tedy charakterizuje velkou proměnlivostí.

Použití hybridních beranů v užitkových chovech

Na posledním zasedání výboru RPKO dne 3. 5. 2022 byla mezi jinými projednávána žádost výboru Královéhradeckého KS SCHOK týkající se umožnění produkce plemenných beranů – kříženců masného a plodného plemene pro použití v užitkových chovech. Cílem je řešit situaci mateřské populace, kdy v řadě užitkových chovů jsou opakovaně používány výhradně berani otcovských masných plemen a zároveň jehnice po nich jdou do chovu pro obnovu stáda. Takto je celý koncept užitkového křížení s využitím specializovaných mateřských a terminálních otcovských plemen obrácen naruby a geny plemen šlechtěných primárně na zmasilost se dostávají do mateřské populace, která pak ale přestává vyhovovat v pro ni základních vlastnostech, jako jsou nenáročnost chovu, plodnost a schopnost bezproblémově rodit a odchovávat vitální jehňata. Navrhované používání hybridních beranů v takovýchto chovech řeší zachování alespoň části genů mateřských plemen u produkčních bahnic, avšak na druhé straně je třeba počítat s výše uvedenými efekty, tedy s vyšší variabilitou mezi zvířaty, která je obecně v užitkových chovech nežádoucí, jak hlediska uniformity výsledné produkce, tak s ohledem na zabezpečení výživových požadavků zvířat. Dále je potřeba mít na paměti, že u hybridních beranů existuje riziko, že jejich vlastní užitekost či vzhled bývají díky heteróznímu efektu „nadhodnoceny“ nad rámec jejich schopností předávat tyto vlohy svému potomstvu.

Ing. Michal Milerský, Ph.D.
Michaela Černá, Bc.
VÚŽV, v.v.i. – Uhřetěves
S podporou: MZE-R00718

Vážení chovatelé,

následujícím příspěvkem otevíráme nový seriál o pasteveckých psech. Věříme, že pro mnohé z Vás je toto téma aktuální a nová rubrika pro Vás bude přínosem.

Autorka Anna Saxlová je chovatelkou koz v Novohradsku, k ochraně zvířat používá pastevecké psy různých plemen. Studuje kynologii na ČZU v Praze, tematikou pasteveckých psů se zabývá dlouhodobě.

Redakce Zpravodaje SCHOK z.s.

Ochrana zvířat pomocí pasteveckých psů se řeší stále častěji a mezi chovateli roste poptávka po informacích. Jak na to a zdali vůbec může být využití pasteveckých psů efektivní a ekonomické? Tento způsob ochrany bývá jedněmi vyzdvihován, jinými zatracován, přičemž na obou stranách panují nejrůznější mýty, které ve výsledku neprospívají nikomu. Je tedy možné i v českém prostředí pastevecké psy k ochraně stád reálně využívat?

Co je to pastevecký pes

Pastevečtí psi jsou velcí, silní, přesto atletičtí psi, jejichž úlohou bylo a je doprovázet stáda hospodářských zvířat a chránit je před predátory, případně též jiným nebezpečím. Ochranu stádu poskytují nejen před útoky šelem, případně divokých prasat, ale také před dravými ptáky, a nakonec i nepřízní počasí, například zahříváním mláďat. Z podstaty věci jsou to psi houževnatí, v rozhodování nezávislí, rezervovaní, vůči svěřeným zvířatům oplývají velkou trpělivostí, silným ochránářským pudem. Naopak lovecký pud je slabý, ideálně zcela vyhaslý (pozor, toto neplatí vůči zvěři obecně, viz dále). Agresivita vůči lidem většinou nebyla tolerována a psi se špatnou povahou byli nemilosrdně usmrčovani. Pastevecký pes je smečkové zvíře, tedy s dalšími „svými“ se obvykle snáší dobře. Vůči cizím psům zpravidla projevuje ochránářský pud a netoleruje je na svém území, divokou zvěř loví. Jeho nezávislá povaha v drtivé většině případů znemožňuje klasický výcvik a mluvíme zde proto o výchově. Pastevecký pes není ovčácký pes, neměl by jevit tendence se zvířaty jakkoliv manipulovat, nahánět je apod. Stejně tak ovčácký pes nemůže zastat úlohu pasteveckých psů. Pastevecký pes není ani strážní pes, strážní psi slouží k ochraně domů a majetku a jsou cvičeni zakročít proti lidským vetřelcům.

Plemena pasteveckých psů, která se využívají i u nás, jsou například: pyrenejský horský pes, kangalský pastevecký pes, šarplaninský pastevecký pes, tornjak, středoasijský pastevecký pes, kavkazský pastevecký pes, slovenský čuvač, španělský mastin atd. Ani tady nelze zcela říci, které plemeno je vhodnější, velmi záleží na genetice, se kterou konkrétní chovatelé pasteveckých psů pracují, na zkušenostech chovatelů hospodářských zvířat, na konkrétních podmínkách, v jakých mají psi pracovat. Pyrenejci, tornjaci i kangalové bývají mírnější povahy než například středoasiat či kavkazan. I tady je dobré podotknout, že agresivita nepatří k žádnému plemeni pasteveckého psa, může se však vyskytovat u linií, které byly cíleně selektovány na agresivitu a ostrost (pro psí zápasy, ke strážení apod.). Tito psi již absolutně nejsou vhodné ke zvířatům, neboť jeví tendence je napadat, nikoliv chránit.

Praktické využití pasteveckých psů u nás

I v našich podmínkách jde pastevecké psy používat k ochraně chovů před predátory, má to však nejen háček a zcela jistě nejde tento typ ochrany plošně doporučovat všem chovatelům - nikdo by, v zájmu svém i veřejném, neměl být nucen k pořizování pasteveckých psů. V první řadě u nás chybí zkušenosti a odborníci, což lze chápat, neb tato praxe u nás není nikterak tradiční, současně došlo v době moderní ke změnám způsobu chovu hospodářských zvířat. Efektivní postupy tedy vznikají takřka za běhu, často metodou pokusů a omylů a hledáním inspirace v sousedních zemích. Velkou studnicí zkušeností byl Peter Hatala ze Slovenska, pro něhož bylo pastevečtí velkou vášní, bohužel již není mezi námi. V jeho šlépějích dnes pokračuje dcera Zuzana. Obecně řečeno platí, že kdokoli, kdo zvažuje pořízení pasteveckých psů, musí počítat s kvalitním oplocením, které udrží psy uvnitř. Dále je třeba zdůraznit, že výchově pasteveckého psa je

K ochraně zvířat před predátory lze využít i plemena jako je kavkazský pastevecký pes. Důležitý je výběr jedince s odpovídající povahou.

Foto: Aleš Prosecký

třeba se první dva roky více věnovat a ne každý pastevecký pes je vhodný pro práci, což chovatel zjišťuje často až v průběhu výchovy. V současné době u nás chybí oficiální platforma, která by chovatelům poskytovala praktické informace o pasteveckých psech. V roce 2020 sice vydalo Hnutí DUHA Olomouc publikaci *Pastevečtí psi: praktická příručka pro chovatele ovcí a koz* (šlo o druhé, přepracované vydání, první vyšlo v roce 2013), ta je ovšem plná faktických nepřesností až chyb a rozhodně neposkytuje dostatečný zdroj informací chovatelům hospodářských zvířat. Pořízení pasteveckého psa přitom není jednoduchou záležitostí, od výběru plemene, chovatele, konkrétního štěněte či štěňat po výchovu takového psa a ekonomickou a legální stránku věci. V současné době je možné žádat o dotace na pořízení pasteveckého psa a o příspěvek na veterinární péči v rámci Operačního programu Životní prostředí. Ti, kteří vypásají pro CHKO, mohou navíc získat dotaci na pasteveckého psa. Minimální náležitosti ochrany zvířat lze nalézt ve standardu *Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem*, který je ke stažení na webových stránkách AOPK ČR, jedna kapitola je věnována přímo pasteveckým psům.

Častou obavou chovatelů hospodářských zvířat bývá to, jak zákon přistupuje k případům, kdy dojde k napadení pasteveckým psem hlídajícím stádo. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ovšem jasně říká, že právo volného průchodu se nevztahuje na pastviny, pokud jsou využívány k pastvě zvířat. **Dále zákon č. 501/2020 Sb. na ochranu zvířat proti týrání je § 4 doplněn o odstavec 4, který zní:** „Každý je povinen zajistit, aby zvíře, které chová, nezranilo ani neusmrtilo zvíře jiného chovatele. To neplatí, pokud se zvíře jednoho chovatele brání útoku zvířete jiného chovatele nebo pokud zvíře chovatele brání prostor určený k jeho chovu a dále v případě pasteveckých psů při ochraně hospodářských zvířat. Toto ustanovení se vztahuje na volně žijící zvíře, pouze pokud je chováno v zajetí. Toto ustanovení se nevztahuje na zvíře chované v honitbě podle zákona o myslivosti a na loveckého dravce, pokud je používán podle zákona o myslivosti.“

Ačkoliv se tady zákon staví na stranu chovatele hospodářských zvířat, zůstává samozřejmě prostor pro vznik možných konfliktů a nepříjemností, kam mohou spadat případné úniky pasteveckých psů mimo pastviny, stížnosti na štěkání psů apod. i z tohoto důvodu patří pastevečtí psi do rukou pouze zodpovědným chovatelům, kteří budou schopni psům zajistit potřebnou péči a zabezpečení.

Pár slov k výběru a výchově pasteveckých psů

S trochou nadsázky se o výběru a výchově dá říci, že co člověk, to názor. Jedni jsou přesvědčeni, že rodiče štěňat musí pracovat u stáda a že dokonce i štěňata musí ve velkém stádě vyrůstat. Jiní zastávají názor, že je to především o vrozených vlohách a na okolnostech zase tolik nezáleží. Genetika je tady opravdu zcela určující, tu však nutně nezaručí pracovně ozkoušení rodiče. Pokud však štěňata vyrůstají u zvířat, pomáhá to vyselektovat ta s vhodnější povahou. Obecně platí, že malá štěňata nelze jen tak vypustit mezi hospodářská zvířata, i ta si musejí na psy zvykat. Dospělé ovce mohou menší štěňata napadat, a dokonce i zabít, menší jehňata mohou být zase snadno vyplašena hrou štěňat a provokovat je tak k honění a nahánění. Právě proto je třeba psům v době vývoje, tedy asi první dva roky jejich života, věnovat zvýšenou pozornost a nežádoucí chování ihned korigovat. Nevhodné psy – bázlivé, příliš divoké, nebo dokonce agresivní – je třeba vyřadit. I správné pochopení psí nátury ovšem vyžaduje určité zkušenosti.

Pastevecký pes je živý tvor, většinou velmi inteligentní, který vcelku neomylně rozpozná vnitřní nastavení a rozpoložení lidí, kteří s ním zacházejí. Kdo psy nemá rád a nechce se jim věnovat a pracovat s nimi, ten by si je přirozeně neměl pořizovat. Pastevecký pes vyžaduje od člověka určitý vzájemný respekt, nikdy by nemělo dojít k situaci, že pes bude mít potřebu jít s člověkem do konfliktu. Kdo si však získá respekt a srdce pastevce, tomu budou jeho psi oporou a pomocí.

Anna Saxlová

Fena pyrenejského horského psa hlídá a zahřívá kůzlata.

Foto: Anna Saxlová

Přítomnost psů zvířata většinou dosti uklidňuje. Stádo si ovšem musí na pastevecké psy zvyknout.

Foto: Eva Hrubá

Matky s důvěrou nechávají mláďata v přítomnosti psů, zatímco odcházejí za potravou.

Foto: Eva Hrubá

Půlroční štěně středoasijského pasteveckého psa na pastvině s ovci. Díky vhodné povaze a přítomnosti starších psů je již 24/7 se stádem.

Foto: Anna Saxlová

Tento kangal hlídá ovce na Broumovsku. Přes den pastevečtí psi často odpočívají, přesto zůstávají ve střehu.

Foto: Eva Hrubá

■ NEPŘÁTELÉ PLANETY?

Už zase napadl ten mokrý dubnový sníh. A zrovna v době bahnění. Rozvinul jsem ovcím na pastvině balík toho horšího psinečkového sena. Sice ho moc nechtějí žrát, ale alespoň si mohou lehnout na kousek suchého. Před chvílí se zase jedna obahněla. Trochu jsem ji pomohl otřít jejího beránka a pak jsem ho vzal a zanesl pod přístřešek. Ovce kráčela za námi, poslušně se dala zavířit do choulu a pokračovala v olizování svého potomka. Po chvíli mu hrabáním přední nohou dala najevo, že je čas vstávat a napít se mleziva, aby měl sílu do začátku života a byl chráněn před nemocemi. Po kojení se sama napila vody a pak si lehla vedle svého malého syna a začala přežvykovat. Trochu natáhla hlavu dopředu a při regurgitaci kousku zažitiny si hezky odkrkla. Do vzduchu se uvolnila část plyných zplodin z fermentačních procesů v jejím bachoru.

Člověk, který za poslední zhruba dvě století vypustil přes ty svoje komíny a výfuky zásoby uhlí, ropy či plynu vytvářené milióny let; člověk, který stále a stále vymýšlí a spouští nějaké vojny, bitkoiny a závody monstertraků; ten člověk teď přišel i na to, že je třeba alespoň část viny za oteplování planety svést na někoho jiného. Svést to na ty, kteří nás tisíce let živili, šatili a obouvali, kteří tahali naše pluhy a vozy, bez kterých bychom stěží vybudovali naši lidskou společnost, hospodářství i kulturu, svést to na přežvykavce. Všude možné teď čteme, že naši planetu zachráníme, pokud upustíme od jejich chovu, nebudeme už pít mléko, jíst sýry či hovězí nebo skopové maso, ale místo toho jen nějaké proso a čočku a přitom budeme naše prádlo máchat v tom veganském avivážním přípravku, co ho teď v televizi tak urputně reklamují.

Tím největším problémem přežvykavců je údajně metan (CH₄), který řadíme mezi skleníkové plyny, co nám teď tady v atmosféře tak zatápějí. Ještě před deseti léty se počítalo, že metan má 21krát větší skleníkový efekt než CO₂, pak se nějaký čas počítalo s koeficientem 25 a teď už se tvrdí, že metan je dokonce 28krát horší než oxid uhličitý. Ve světě se

stalo módou sledovat, kolik krávy, ovce či kozy vypouštějí toho metanu do luftu. Někteří spočítali, že za 10-15 % skleníkového efektu mohou právě člověkem chovaní přežvykavci, kteří jsou tímto příliš velkým zatížením pro naši planetu. Málokdo se ale dívá, jak to funguje dál. Přežvykavci nám přece pomáhají udržet organické látky v půdě, pomáhají zadržovat vodu v krajině, udržovat v hlíně život, včetně metanotrofních bakterií, které zpětně metan zachytávají a pomocí svého enzymu *membránové metan monooxygenázy* ho tráví a využívají pro vlastní metabolismus. A cyklus se uzavírá. Jde o to udržet přirozený koloběh živin, zdravé pastviny a rozumné zatížení dobytčím. Metan se poměrně rychle rozkládá i samovolně. Kdybychom zlikvidovali všechny krávy i malé přežvykavce, tak za 10-15 let z toho množství metanu, který za svůj život vyprodukovali, už nezůstane skoro nic. To ten oxid uhličitý uvolněný spalováním fosilních paliv nám tady bude strašit ještě pěkně dlouho. A když nebudeme chovat krávy, tak budeme muset místo hnoje používat o to víc průmyslových hnojiv, ze kterých se ale uvolňují oxidy dusíku, co mají ne 28 ale až 300krát větší skleníkový efekt než CO₂.

Dívám se na toho čerstvě narozeného beránka. Nějaký čas ho teď bude jeho matka krmit mlékem, ale i u něj se zanedlouho vyvinou předžaludky, i on se bude pást, přežvykovat a vypouštět u toho metan. Bude dělat to, co dělaly stovky a tisíce generací jeho předků. Bude dělat to, co dělala obrovská stáda bizonů na severoamerických prériích, co dělaly sajgy na ukrajinských stepích, co do dnes dělají antilopy či žirafy na afrických savanách, co dělají pižmoni a sobi někde v tundrách na severu. Tak z toho lidí dnes nedělejme takovou aféru. Studujme ty procesy fermentace v bachoru, poznávejme blíže mikroorganismy, které se na nich podílejí, snažme se naše zvířata krmit efektivně a pokud možno z místních zdrojů a hlavně si na talíř nakládejme jen tolik, kolik opravdu potřebujeme a kolik sníme. Neviňme přežvykavce z globálního oteplování naší planety a nechme je v klidu přežvykovat.

Michal Milerski

■ ZÁPIS Z JEDNÁNÍ PŘEDSEDNICTVA SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ Z.S. (SPOLEK), KTERÉ SE USKUTEČNILO VE STŘEDU 30. 3. 2022

V KANCELÁŘI MGR. FILIPA ZÁDĚRY, PH.D.,
SLEZSKÁ 32, PRAHA 2

PROSTŘEDNÍM APLIKACE MICROSOFT
TEAMS.

od 12 hodin

Přítomni: Ing. Mareš, Ing. Klíma, Ing. Konrád, Mgr. Záděra.
On-line: Ing. Hošek, Ing. Huml.

Program:

- 1) Příprava jednání volební členské schůze - shromáždění delegátů spolku
- 2) Příprava jednání Spolkové rady spolku, která se bude konat 9. 4. 2022
- 3) Různé
- 4) Závěr

Průběh jednání

■ 1) Příprava jednání volební členské schůze - shromáždění delegátů spolku

Členové Předsednictva spolku se zabývali přípravou jednání volební členské schůze - shromáždění delegátů spolku, která se bude konat 9. 4. 2022 v kongresovém hotelu Luna, Kouty 77, od 10 hodin. Seznámili se se známými kandidáty Předsednictva spolku a Revizní komise spolku:

Předsednictvo spolku

Předseda:

- Ing. Konrád Richard
- Ing. Vejčík Jan

1. místopředseda:

- Jakubů Lukáš, Dis.
- Ing. Klíma Tomáš
- Ing. Konrád Richard

2. místopředseda:

- Ing. Cieslar Roman
- Jakubů Lukáš, Dis.
- Ing. Konrád Richard
- Ing. Vejčík Jan

Revizní komise spolku

- Ing. Havrdová Nikola
- Ing. Kotlaba Petr
- Mgr. Kováč Ján
- Říha Radek
- Ing. Zámečník Stanislav

OVENÁLIE 2022

Vážené členky a vážení členové Svazu chovatelů ovcí a koz z.s., vážené chovatelky, vážení chovatelé, obdivovatelky a obdivovatelé malých přežvýkavců všech plemen, opět po roce si Vás dovolujeme pozvat na 19. ročník ovčáckých slavností OVENÁLIE ZLOBICE 2022 a zároveň na 23. ročník celostátní výstavy ovcí a koz.

Obě akce se uskuteční v sobotu 20. srpna 2022 tradičně v areálu Zlobice, který se nachází severně od Brna mezi obcemi Malhostovice a Lipůvka. Hlavním organizátorem je

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s. ve spolupráci se společností OVEKO a.s., s obcí Malhostovice a za podpory Ministerstva zemědělství České republiky.

Na ovčácké slavnosti zveme nejen chovatele, ale i širokou veřejnost, která se seznámí s chovanými plemeny ovcí a koz, nabídneme něco málo soutěží, mnoho specialit, ukázky zpracování vlny a další. Návštěvníci si budou moci zakoupit ovčí a kozí výrobky přímo od farmářů. Ti nejdovádňější mohou zkusit štěstí v závodech v pojidání halušek či ve farmářském víceboji. Celodenní program bude zakončen světelnou vodní fontánou a ohňostrojem.

Program:

- 23. celostátní výstava ovcí a koz
- Tradiční ovčácké zvyky a ukázky zpracování produktů v podání Gorolů z Košařísek
- Spřádání ovčí vlny a ukázky jejího zpracování
- Soutěže a aktivity pro příchozí, ▪ soutěž v pojidání halušek s brynzou ▪ farmářský víceboj
- Farmářský trh
- Country hudba
- Vodní a světelná fontána

Občerstvení zajištěno po celou dobu konání Ovenálií.

Slavnostní zahájení bude v 11:00 hod.

Areál Zlobice bude pro návštěvníky otevřen od 10 hodin do pozdního večera.

Do místa konání v areálu Zlobice se dostanete z Brna směrem na Svitavy, v obci Lipůvka za restaurací Formanka odbočíte na Tišnov, za vesnicí na vrcholu stoupání v lese asi po jednom kilometru opět odbočíte vlevo po panelové cestě 3 km k areálu.

S radostí zveme všechny chovatele a řemeslníky k aktivní účasti na akci. S Vaší pomocí bychom rádi připravili zajímavou akci, která osloví nejen chovatele, ale i širokou veřejnost a zaujme mladou generaci. Pokud jste farmáři, přímí producenti a zpracovatelé produktů z chovu ovcí a koz, nabízíme Vám výstavní plochu zdarma.

Své přihlášky na akci zasílejte na adresu: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.,
pracoviště: Zlobice ev.č. 55, 666 03 Malhostovice.
Nebo využijte e-mail: huml@schok.cz, případně m: 777 754 821 - Ing. Jiří Huml.

Aktuální informace sledujte na našich stránkách:
<https://schok.cz>

NA VIDĚNOU 20. SRPNA 2022 V PŘÍRODNÍM AREÁLU ZLOBICE

Změna programu vyhrazena.

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s. a OVEKO .s. ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR a obcí Malhostovice pořádají

OVENÁLIE 2022

Srdečně zveme všechny chovatele a příznivce
do přírodního areálu Zlobice u Lipůvky u Brna

20. srpna

2022

od 10 h

MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ SETKÁNÍ „GOROLSKI ŚWIĘTO”

Nejvýznamnější kulturně-společenskou akcí, přesahující regionální rámec, pořádanou Místní skupinou Polského kulturně-osvětového svazu v Jablunkově, jsou Mezinárodní folklorní setkání „Gorolski Święto”. Jedná se o druhý nejstarší folklorní festival v ČR (první ročník se konal v roce 1947) a bezesporu největší organizovaný nestátní neziskovou organizací. Během tří dnů se akce zúčastní na 10 000 diváků.

Gorolské národopisné slavnosti probíhají v přírodním amfiteátru v Městském lese a Domu PZKO v Jablunkově. Páteční zahajovací program „Nie jyny z naszi dzichty” je věnován projevům hudebního a mluveného folkloru Karpatského oblouku v jeho původní, nestylizované podobě, se zvláštním zřetelem na region Těšínského Slezska. V rámci tohoto programu probíhá přehlídka tradičních a unikátních lidových hudebních nástrojů, zpěváků a vypravěčů. Sobotní program je zaměřen na místní dětské a mládežnické soubory, které předvádějí v jevištní podobě výroční zvyky a obyčeje Těšínského Slezska. Živou pozvánkou na nedělní program je dopolední přehlídka muzik na náměstí. V pravé poledne pak projde náměstím průvod všech krojovaných účinkujících, hostů a alegorických vozů, který dále směřuje do areálu Městského lesa. V odpoledním galaprogramu své umění prezentují domácí i zahraniční folklorní sbory a soubory. Díky tomu, že akce je od roku 1990 součástí prestižního Týdne Beskydské Kultury v Polsku (cyklus folklorních přehlídek pod patronací CIOFF), její program mohl být obohacen o vystoupení vybraných folklorních kolektivů z celého světa. Na scéně v jablunkovském Městském lese jsme tak měli příležitost spatřit lidové soubory prakticky ze všech kontinentů.

Neodmyslitelnou součástí programu „Gorolskiego Święta” je řada doprovodných akcí. První vlaštovkou blížících se slavností je seminář tematicky zaměřený na problematiku lidové kultury vybraného etnografického regionu. Populární se již stalo sportovní zápolení v přespolním běhu „O Dzbanek Mlyka” a turistickém pochodu „O Kyrpce Macieja”, pojato jako generační aktivity pro celé rodiny. Velké oblibě se těší i cyklus setkání s poezií „Kawiarenka Pod Pegazem”. Po celý víkend probíhají také ukázky a otevřené dílny tradičních lidových řemesel, rukodělné výroby, výrobních postupů a výroby ovčího sýra, sýrových nití, žinčice a kompletního zpracování vlny v rámci programů „Szikowne gorolski ryncce”, „Na sałaszu” a „Gdo mo łowce, tyn mo, co chce”. V rámci programů účinkují místní výrobci z Mikroregionu Górolsko Swoboda, kterým bylo uděleno právo k užívání značky „Górolsko Swoboda regionální produkt®”. V průběhu celého festivalu je možné ochutnat speciality gorolské kuchyně jako „miodula”, „warzónka”, „placki na blaszi”, „bachora”, „zbujecko” včetně jehněčího a skopového v různých úpravách. Svou specifickou atmosférou a kvalitním programem se festival stal známým nejenom v České republice, Polsku a Slovensku, ale taky v celé řadě zemí Evropy i mimo ni.

Všechny informace a aktuality týkající se festivalu jsou průběžně publikovány na stránkách www.gorolskiswięto.cz a www.facebook.com/gorolskiswięto/. Po tři dny během konání akce je možno sledovat online přenos všech programových bloků a živé vstupy z Gorolskiego Studia (jako na jedné z prvních akcí tohoto druhu v ČR).

Zpracoval Leszek Richter za Organizační výbor MFS „Gorolski Święto”
Místní skupiny Polského kulturně-osvětového svazu v Jablunkově, pobočný spolek

Vybíráme z programu:

Pátek 5. 8.

- 18.00 – Zahájení festivalu a slavnostní předání symbolického klíče od městských bran starostou Jablunkova, následuje program dětí a mládeže z Těšínského Slezska i ze zahraničí

Sobota 6. 8.

- 11.00 – ukázky a otevřené dílny (tradiční řemesla, výroba sýra, zpracování vlny a skopového masa)
- 15.00 – vystoupení folklorních souborů, kapel, zpěváků a lidových vypravěčů
- 19.00 – Gorolský karneval

Neděle 7. 8.

- 10.00 – přehlídka lidových kapel na jablunkovském náměstí
- 10.30 – slavnostní ekumenická bohoslužba ve farním kostele Božího těla v Jablunkově
- 11.00 – dětská zóna – kreativní dílny a zábavná stanoviště pro rodiny s dětmi
- 12.00 – krojovaný průvod účinkujících, hostů a alegorických vozů městem

...a mnoho dalšího – viz www.gorolskiswięto.cz

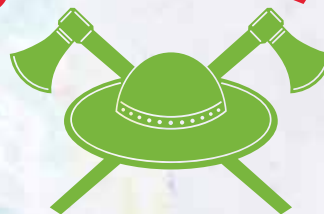
MK PZKO
w Jablunkowie

Město
Jablunkov

Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne
Mezinárodní folklorní setkání · The International Folklore Meeting

GOROLSKI ŚWIĘTO®

Pod záštitou hejtmána Moravskoslezského kraje Ivo Vondráka

Městský les
Jablunkov

75

5.-7.8.
2022

Maciej 100
Jubileusz · Výročí · Anniversary

www.gorolskiewieto.cz

Program

Pátek 5. 8. 2022

Městský les:

Folkloren Ansambl Etnos
(Makedonie)

Ze života stromů - autorský
program Chrystiana Hezko

Dům PZKO:

Etnografický seminář
Literární setkání

„Kawiarenka Pod Pegazem“
- věnovaná Ludwiku Cieniałovi

Sobota 6. 8. 2022

Městský les:

Group For Authentic Folklore
(Bulharsko)

Compañía Artística Danza Colombia
(Kolumbie)

Hornád (Slovensko)

Golec uOrkiestra (Polsko)

Neděle 7. 8. 2022

Městský les:

„Śmiych Macieja“ - společný pořad
pěveckých sborů Gorol a Melodia

Čtyři roční období Anieli Kupiec - společný pořad
folklorních souborů z Těšínského Slezska
VUŠ Ondráš (Slovensko)

Změna programu vyhrazena.

VSTUPENKY

pátek: 100 Kč / sobota: 300 Kč / neděle: 200 Kč

3-denní vstupenka: 400 Kč

ZTP a děti do 10 let v doprovodu rodičů: vstup zdarma

■ SVAZ NA ZEMI ŽIVITELCE 2022

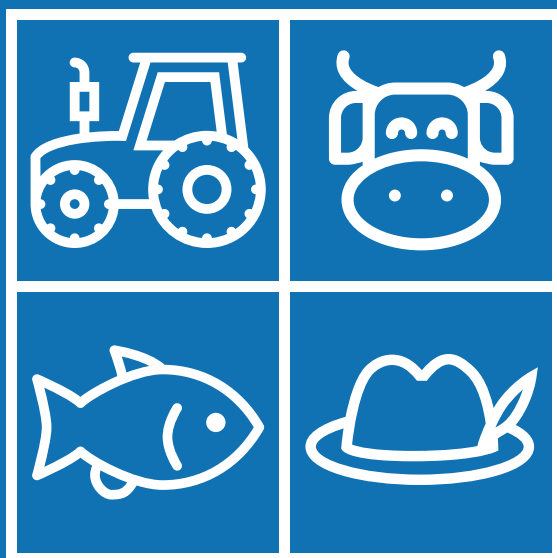
Ve dnech 25. - 30. srpna (čtvrtek - úterý) se bude v Českých Budějovicích konat 48. ročník Mezinárodního agrosalonu Země živitelka s podtitulem „Budoucnost české krajiny“. Podle dostupných informací byl loňský ročník velmi úspěšný - přes 100 000 návštěvníků, více jak 560 vystavovatelů na 15 ha výstavní plochy, přes 20 zúčastněných zemí. Lze tedy předpokládat, že i letošní ročník bude pro návštěvníky zajímavý.

Náš Svaz se výstavy zúčastní i letos. Expozici ovcí a koz bude, stejně jako v minulých letech, zajišťovat Krajské sdružení Jihočeského kraje.

Aktuální informace organizátorů mezinárodního agrosalonu lze sledovat na www.zemezivitelka.cz.

Na viděnou na expozici Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. na Zemi živitelce 2022

Ing. Jan Vejčík

země živitelka

25-30/8/2022
České Budějovice

BUDOUCNOST
ČESKÉ KRAJINY

www.zemezivitelka.cz

f @ #zemezivitelka #vystavistecb #vcb

VÝSTAVIŠTĚ
ČESKÉ BUDĚJOVICE

BUDĚJOVICKÝ
Rudvar
NÁRODNÍ
PIVOVAR

GENERALI
ČESKÁ POJIŠTOVNA

SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ VÁS SRDEČNĚ ZVE NA:

O VČÁCKÉ SLAVNOSTI KRAJSKÉHO SDRUŽENÍ ZÁPADOČESKÉHO KRAJE

Koná se: 23. července 2022 | 9:00 - 18:00

Kde: Farní zahrada arciděkanství v Nepomuku (vstup průjezdem
skrz budovu arciděkanství)

Přesanické náměstí 1, Nepomuk 335 01

Vstupné: Dobrovolné

Těšte se na:

- Krajská výstava ovcí a koz (krajský šampionát)
- Závody ve stříhání ovcí
- Výstava drobných hospodářských zvířat (drůbež, králíci, holubi)
- Ukázky pasení zvířat s pomocí psů
- Grilovaný ovčí sýr, jehněčí kotlík
- Doprovodný program (tombola, jízda na ponících)
- Ukázky zpracování ovčí vlny
- Farmářské produkty z místních farem

SCHOK
SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ

Soutěž v pasení ovcí ovčáckými psy Českého ráje

Soutěžní areál v obci Rakousy cca 4 km od Turnova směr Železný Brod
(na cyklotrase Greenway Jizera v úseku Rakousy).

Občerstvení zajištěno v areálu, parkování vyhrazeno v místě.

Program:

Sobota 13. 8. 2022

9:00 – 9:30 Prezence a přejímka psů
9:45 Zahájení
10:00 Soutěž T2 ve farmářském stylu
17:30 Vyhlášení výsledků

18:00 Živá country hudba

Delegovaným rozhodčím je **Echard Sievers** (Německo)

Pořadatel: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Milan Láník, Rohliny 7, Turnov 511 01

Telefonické informace: Láníková Alice 604 417 204

GPS souřadnice: 50°36'52.588"N, 15°10'53.960"E

Neděle 14. 8. 2022

8:00 – 8:30 Prezence a přejímka psů
8:45 Soutěž T3 - Pohár obce Rakousy
15:00 Vyhlášení výsledků
předání **Poháru obce Rakousy**

NÁŠ CHOV 2022

čtvrtek 6. – neděle 9. října 2022

26. výstava hospodářských zvířat a chovatelských potřeb,
Celostátní výstava ovcí a koz

ČTVRTEK 6. 10.

ENT plemenných beranů zwartbles
ENT plemenných beranů texel
ENT plem. beranů ovce ouessantská
NT plemenných beranů masných
a kombinovaných plemen

PÁTEK 7. 10.

ENT plemenných beranů clun forest
předvádění plemen ovcí a koz
předávání ocenění šampionům výstavy a nejlepším kolekcím
Národní šampionát zakrslých koz holandského typu,
včetně ENT plemenných kozlů

SOBOTA 8. 10.

Národní šampionát R ovcí,
včetně ENT plem. beranů

NEDĚLE 9. 10.

Národní šampionát
anglonubijských koz

Těšíme se na vás!

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

CZECH OPEN 2022

Klub pracovních ovčáckých psů ČR v druhé polovině roku 2022 pořádá hned několik akcí. První akcí jsou závody, které se budou konat 5. 7. 2022 v Přestavlkách, kde se bude soutěžit v manipulaci s hovězím dobytkem.

Další z větších akcí našeho klubu jsou závody v Pavlínově (Velké Meziříčí), které se budou konat 6. - 7. 8. 2022. Jedná se o závody v ovládnutí ovcí ve všech třech výkonnostních třídách. Nejvyšší kategorie se započítává do kvalifikací na Mistrovství Evropy 2023 i Mistrovství světa 2023. Tato akce je vhodná pro diváky. Více informací naleznete před závody na našem webu www.kpop.cz.

Vrcholem letošní sezóny je největší český závod **Czech open 2022** konaný v Huníkově 8. - 11. 9. 2022. Jedná se o závod s obrovskou zahraniční účastí. V letošním ročníku se za tři dny kvalifikačních běhů (8. - 10. 9.) prostřídá 60 psů na 3 fieldech v celkem 360 bězích a budou posouzeni třemi různými rozhodčími ze zahraničí. V neděli 11. 9. se ve finále utká 12 nejlepších psů z celé Evropy.

Více informací o námi pořádaných akcích a činnosti klubu

naleznete na webu www.kpop.cz

Jakub Jaša
člen výboru KPOP

ŠEDESÁTINY PETRA KRÍŽE

Začátkem května oslavil významné životní jubileum pan Petr Kríž ze Sedlčan, předseda Středočeského sdružení chovatelů ovcí a koz, člen Spolkové rady našeho Svazu a dlouholetý chovatel kamerunských ovcí.

Petr je vzácný člověk, kamarád a pro své bohaté zkušenosti je stále dobrým rádčem svým mladším kolegům. Na své farmě se stará o největší stádo kamerunských ovcí v ČR, ročně vyprodukuje přes deset plemenných beranů. Náruživě se věnuje také včelařství. Již třetí volební období je předsedou Středočeského krajského sdružení a těžko si dovedeme představit akce ve Středočeském kraji pro chovatele ovcí a koz, na kterých se organizačně nepodílel.

Milý Petře, k Tvému významnému životnímu jubileu Ti přeji za celý kolektiv zaměstnanců Svazu chovatelů ovcí a koz a za celou chovatelskou veřejnost vše nejlepší, hlavně hodně zdraví, štěstí, rodinné pohody do dalších krásných let Tvého života. Chci Ti také poděkovat za práci, kterou si pro rozvoj ovcí a koz v České republice vykonal.

Ing. Richard Konrád

ŠEDESÁTINY JOSEFA PULÍČKA

V polovině května oslavil významné životní jubileum pan Josef Pulíček starší, člen rady Libereckého krajského sdružení chovatelů ovcí a koz, již třetí volební období člen Rady plemenné knihy koz. Josef je jedním z našich největších chovatelů ovcí a koz v České republice. Od roku 1998 je v kontrole užitekosti se svým stádem koz, které dnes čítá přes 400 kusů zvířat, od roku 2004 je v kontrole užitekosti s východo-frískými ovci - také přes 400 kusů zvířat. Je také chovatelem masného skotu, a to plemene charolais. Jeho farma na Pěčíně u Jablonce nad Nisou je dnes velmi vyhledávanou turistickou destinací. V roce 2012 byla jeho farma vyhlášena v soutěži ASZ ČR - Farmou roku 2012.

Josef je vzácný, pracovitý člověk, výborný kamarád a pro své bohaté životní zkušenosti je vynikajícím rádčem ostatním

